

ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ

**Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την προώθηση των
Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων
(2020 – 2023)**

2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ.2
2. ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	
2.1 Η περιβαλλοντική πολιτική, η νομοθεσία και οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα των ΠΔΣ	σελ.3
2.2 Περιβαλλοντική πολιτική, νομοθεσία και πρωτοβουλίες για τις ΠΔΣ σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο	σελ.7
2.3 Η Ελλάδα και ΠΔΣ – Αποτίμηση υφιστάμενης κατάστασης	σελ.9
3. ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	
3.1 Μεθοδολογική προσέγγιση	σελ.11
3.2 Γενικοί στόχοι του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	σελ.12
3.3 Δυνατότητες, μέσα και εναλλακτικοί τρόποι επίτευξης των ανωτέρω στόχων	σελ.12
3.4 Έρευνα Αγοράς	σελ.15
3.5 Αναλυτική παρουσίαση ως προς τα επιλεγμένα προϊόντα/υπηρεσίες και τα περιβαλλοντικά κριτήρια	σελ.20
4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	
4.1 Επιτροπή Διοίκησης και παρακολούθησης της Υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	σελ.25
4.2 Επικαιροποίηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης	σελ.26
4.3 Δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών	σελ.26
4.4 Παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	σελ.28
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	σελ.30
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2	σελ.34
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3	σελ.44
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4	σελ.54

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΠΔΣ) ορίζονται¹ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως «η διαδικασία με την οποία οι δημόσιες αρχές επιδιώκουν να συνάψουν συμβάσεις για αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μικρότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, σε σύγκριση με αγαθά, υπηρεσίες και έργα που επιτελούν την ίδια πρωταρχική λειτουργία τα οποία θα αποτελούσαν το αντικείμενο της σύμβασης υπό άλλες συνθήκες».

Οι δημόσιες δαπάνες σε αγαθά, υπηρεσίες και έργα αντιπροσωπεύουν περίπου το 14% του Ευρωπαϊκού ΑΕΠ, ήτοι 1,8 τρις ευρώ ετησίως². Οι δαπάνες αυτές αφορούν, μεταξύ άλλων, στις προμήθειες ηλεκτρονικού και ηλεκτρολογικού υλικού, συσκευών πληροφορικής, κατασκευές, κλωστοϋφαντουργία, τρόφιμα, ενέργεια, χαρτί, έπιπλα, μεταφορές και υλικά καθαρισμού. Όλα αυτά τα αγαθά, οι υπηρεσίες και τα έργα έχουν σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις κατά τη διάρκεια του συνολικού κύκλου ζωής τους, από την παραγωγή, τη χρήση έως και την απόσυρσή τους. Είναι υπεύθυνα για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, τη ρύπανση, τη μείωση της βιοποικιλότητας και την εξάντληση των φυσικών πόρων.

Οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς είναι οι μεγαλύτεροι αγοραστές αγαθών, υπηρεσιών και έργων, και ως εκ τούτου οι δημόσιες συμβάσεις αποτελούν ισχυρό εργαλείο εφαρμογής περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών πολιτικών. Χρησιμοποιώντας την αγοραστική τους δύναμη για να προμηθευτούν αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, μπορεί να συμβάλουν σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο στην επίτευξη εθνικών και διεθνών στόχων βιωσιμότητας και περιβαλλοντικής πολιτικής. Οι στόχοι αυτοί σχετίζονται με τη λελογισμένη χρήση των πόρων μέσω της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής αγαθών στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό αυτής.

Οι ΠΔΣ μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό παράγοντα προώθησης της καινοτομίας, παρέχοντας πραγματικά κίνητρα για την ανάπτυξη πράσινων προϊόντων και υπηρεσιών. Επιπλέον, οι ΠΔΣ μπορούν να συμβάλουν στην εξοικονόμηση πόρων για τον δημόσιο τομέα, ιδιαίτερα όταν συνεκτιμηθεί το κόστος του κύκλου ζωής του αγαθού, της υπηρεσίας ή του έργου και όχι μόνο η τιμή αγοράς, οπότε ολοκληρώνονται σαν Κυκλικές Δημόσιες Συμβάσεις (ΚΔΣ).

Η ιδέα είναι να διασφαλισθεί ότι τα προς προμήθεια προϊόντα και οι υπηρεσίες παράγονται, παρέχονται και εκτελούνται με βάση τις αρχές της κυκλικής οικονομίας. Οι Κυκλικές Δημόσιες Συμβάσεις μπορούν να οριστούν³ ως «οι διαδικασίες με τις οποίες οι δημόσιες αρχές προμηθεύονται αγαθά ή αναθέτουν έργα και υπηρεσίες που επιδιώκουν να συνεισφέρουν σε κλειστούς κύκλους ενέργειας και υλικών εντός των αλυσίδων εφοδιασμού, ενώ παράλληλα ελαχιστοποιούνται ή/και αποφεύγονται οι αρνητικές περιβαλλοντικές συνέπειες και η δημιουργία αποβλήτων καθ' ολόκληρο τον κύκλο ζωής τους». Μπορούν να διαδραματίσουν βασικό ρόλο στην κυκλική οικονομία και για τον λόγο αυτό η Επιτροπή ενθαρρύνει τον ρόλο αυτό μέσω δράσεων της στις ΠΔΣ, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση σε συναφείς πτυχές, όπως η ανθεκτικότητα και η δυνατότητα επισκευής, και δίνοντας το παράδειγμα στις δικές της προμήθειες⁴.

---

¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την επιτροπή των Περιφερειών «Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος», {SEC(2008) 2124}, {SEC(2008) 2125}, {SEC(2008) 2126}, COM(2008) 400 τελικό, Βρυξέλλες, 16.7.2008

² https://ec.europa.eu/environment/gpp/what_en.htm

³ Public Procurement for a Circular Economy, European Commission, 2017

⁴ Ανακοίνωση COM(2015) 614 final της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Το κλείσιμο του κύκλου – Ένα Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για την Κυκλική Οικονομία»

Ειδικότερα, η σταδιακή εφαρμογή περιβαλλοντικών κριτηρίων στις δημόσιες συμβάσεις αναμένεται να συμβάλει στα εξής:

- Στη μείωση του ενεργειακού και οικολογικού αποτυπώματος, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.
- Στη μείωση των αρνητικών συνεπειών στο περιβάλλον.
- Στη συμβολή στην αειφορική και αποδοτικότερη χρήση των φυσικών πόρων και της ενέργειας.
- Στην προώθηση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας.
- Στην εξοικονόμηση δημοσίων πόρων, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος του κύκλου ζωής.
- Στην τόνωση της ζήτησης των δευτερογενών υλικών, ενισχύοντας την εγχώρια επιχειρηματικότητα, τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες, τις υπηρεσίες επισκευής και επαναχρησιμοποίησης, καθώς και το κυκλικό πρότυπο παραγωγής και κατανάλωσης αντί του γραμμικού.
- Στην ενίσχυση της κοινωνικής ευαισθητοποίησης για τα θέματα της προστασίας του περιβάλλοντος, στην αναπαραγωγή και επέκταση του μοντέλου προμηθειών και στον ιδιωτικό τομέα.

2. ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

2.1. Η περιβαλλοντική πολιτική, η νομοθεσία και οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα των ΠΔΣ

A) Η Ευρωπαϊκή περιβαλλοντική πολιτική

Σε διεθνές επίπεδο η περιβαλλοντική πολιτική εστιάζει στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) 2030 και σχετίζεται ιδίως με τον στόχο 6 «Καθαρό νερό και αποχέτευση», τον στόχο 7 «Φθινή και καθαρή ενέργεια», τον στόχο 9 «Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές», τον στόχο 11 «Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες», τον στόχο 12 «Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή», τον στόχο 13 «Δράση για το κλίμα», τον στόχο 14 «Ζωή στο νερό» και τον στόχο 15 «Ζωή στη στεριά».

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης βασίζεται σε προγράμματα δράσης από τα μέσα της δεκαετίας του 1970. Το τρέχον 7^ο πρόγραμμα περιβαλλοντικής πολιτικής, που υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Νοέμβριο του 2013, καλύπτει το διάστημα έως και το 2020⁵. Το πρόγραμμα αυτό θέτει εννέα (9) στόχους προτεραιότητας, καθώς και τρόπους δράσης:

1. Προστασία, διατήρηση και ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου της Ένωσης.
2. Μετατροπή της Ένωσης σε μια πράσινη και ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών και αποδοτικής χρήσης των πόρων.
3. Προστασία των πολιτών της Ένωσης από περιβαλλοντικές πιέσεις και κινδύνους για την υγεία και την ευημερία.
4. Μεγιστοποίηση των οφελών της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης μέσω της βελτίωσης της εφαρμογής της.
5. Βελτίωση της βάσης γνώσεων και αποδεικτικών στοιχείων για την περιβαλλοντική πολιτική της Ένωσης.

---

⁵ Υπ' αρ. 1386/2013/ΕΕ απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2013, σχετικά με γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2020 «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας», L 354/171.

6. Διασφάλιση των επενδύσεων στην περιβαλλοντική και την κλιματική πολιτική και αντιμετώπιση του περιβαλλοντικού εξωτερικού κόστους.
7. Βελτίωση της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης και της συνοχής των πολιτικών.
8. Ενίσχυση της αειφορίας των πόλεων της Ένωσης.
9. Αύξηση της αποτελεσματικότητας της Ένωσης, όσον αφορά στην αντιμετώπιση διεθνών περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων⁶.

Επιπλέον, οι ευρωπαϊκοί στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη περιλαμβάνουν:

A) τους στόχους «Ευρώπη 2020»: Μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 20% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990 ή κατά 30%, εάν πληρούνται οι εξής όροι: αύξηση του ποσοστού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική μας κατανάλωση ενέργειας σε 20% και αύξηση κατά 20% της ενεργειακής απόδοσης⁷.

B) τους στόχους «Ευρώπη 2030»: Μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου κατά 40% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 έως το έτος 2030, αύξηση του ποσοστού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας στο 32% και επιδίωξη αύξησης της ενεργειακής απόδοσης κατά 32.5%⁸.

Τον Νοέμβριο του 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τη μακροπρόθεσμη στρατηγική της για το 2050⁹, ενώ τον Δεκέμβριο του 2019 παρουσίασε την «Πράσινη Συμφωνία»¹⁰ (Green Deal). Η Πράσινη Συμφωνία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της στρατηγικής της ΕΕ για την υλοποίηση του θεματολογίου των Ηνωμένων Εθνών για το 2030 και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης¹¹.

Το όραμα της Επιτροπής για ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον έως το 2050 καλύπτει σχεδόν όλες τις πολιτικές της ΕΕ και συνάδει με τον στόχο της να συγκρατηθεί η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη αρκετά κάτω από τους 2°C και να συνεχιστούν οι προσπάθειες διατήρησής της στον 1,5 °C. Στοχεύει πλέον στην αύξηση του ενωσιακού στόχου της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ως το 2030, τουλάχιστον στο 50 με 55 % σε σύγκριση με το 1990, με υπεύθυνο τρόπο.

Βασικός στόχος του νέου πλαισίου πολιτικής είναι να δώσει ώθηση στην ανάπτυξη πρωτοπόρων αγορών για κλιματικά ουδέτερα και κυκλικά προϊόντα, εντός και εκτός της ΕΕ.

Σύμφωνα με την «Ευρωπαϊκή πράσινη Συμφωνία»: *«Το σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία θα περιλαμβάνει μια πολιτική «βιώσιμων προϊόντων» για τη στήριξη του κυκλικού σχεδιασμού βάσει κοινής μεθοδολογίας και αρχών. Θα δίνει προτεραιότητα στη μείωση και την επανάχρηση των υλικών πριν από την ανακύκλωσή τους. Θα προάγει νέα επιχειρηματικά μοντέλα και θα ορίζει ελάχιστες απαιτήσεις για την πρόληψη της διάθεσης στην αγορά της ΕΕ επιβλαβών για το περιβάλλον προϊόντων. Επίσης θα ενισχύει τη διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού.*

Οι δημόσιες αρχές, συμπεριλαμβανομένων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, θα πρέπει να δώσουν το παράδειγμα και να διασφαλίσουν τον οικολογικό χαρακτήρα των προμηθειών τους. Η Επιτροπή θα προτείνει περαιτέρω νομοθεσία και καθοδήγηση για οικολογικές δημόσιες προμήθειες.»

B) Περιβαλλοντική διάσταση του θεσμικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων

Το ισχύον νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις (Οδηγίες 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, L 94/65¹² και 2014/25/ΕΕ του

---

⁶ <http://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/7eap/el.pdf>

⁷ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2020_el

⁸ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2030_en

⁹ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_el

¹⁰ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM(2019) 640 final «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία»

¹¹ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32014L0024>

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, L 94/243¹³) παρέχει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να λαμβάνουν υπόψη περιβαλλοντικούς παράγοντες στη διαδικασία επιλογής προμηθειών ή υπηρεσιών. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης, καθώς και κατά την εκτέλεση αυτής. Στόχος των κανόνων περί αποκλεισμού και επιλογής είναι να διασφαλίζεται ελάχιστο επίπεδο συμμόρφωσης των αναδόχων και των υπεργολάβων με την περιβαλλοντική νομοθεσία. Διατίθενται τεχνικές όπως: α) η κοστολόγηση του κύκλου ζωής, β) ο προσδιορισμός βιώσιμων διαδικασιών παραγωγής και γ) η χρήση περιβαλλοντικών κριτηρίων ανάθεσης (πράσινα κριτήρια, οικολογικά πρότυπα, πρότυπα διασφάλισης συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης), που συνδράμουν τις αναθέτουσες αρχές στον εντοπισμό των περιβαλλοντικά αρτιότερων προσφορών.

Γ) Κυκλική διάσταση του θεσμικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων

Στα κριτήρια που προτείνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στα κράτη - μέλη, προκειμένου να γίνουν οι δημόσιες προμήθειες πράσινες¹⁴, συμπεριλαμβάνονται τρία στοιχεία, τα οποία ενσωματώνουν βασικές αρχές της κυκλικής οικονομίας:

- 1) Εστίαση περισσότερο στις υπηρεσίες (χρήσης κ.α.) αντί στα υλικά.
- 2) Εστίαση στον (οικο)σχεδιασμό των προϊόντων, στις φάσεις χρήσης τους και στο τέλος του κύκλου ζωής τους.
- 3) Εστίαση στον διάλογο με την αγορά.

Στο ίδιο κείμενο συνδέεται η αντιμετώπιση των κυριότερων πηγών εκπομπών ρύπων με τις ΠΔΣ ειδικότερα στον διαμοιρασμό ηλεκτρικού εξοπλισμού και οχημάτων, στη μείωση της απώλειας τροφίμων, σε αναζωογονητικές και υγιεινές τροφικές αλυσίδες, στα παθητικά κτίρια, στον αστικό σχεδιασμό και στις ΑΠΕ.

«Το 2016 η Επιτροπή δημοσίευσε νέα κριτήρια για οικολογικές δημόσιες συμβάσεις για τα κτίρια γραφείων, τους δρόμους και για τους υπολογιστές και τις οθόνες υπολογιστών. Τα κριτήρια αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις δημόσιες αρχές προαιρετικά και συμπεριλαμβάνουν απαιτήσεις σχετικές με την κυκλική οικονομία. Για παράδειγμα, υπολογιστές και οθόνες πρέπει να έχουν σχεδιαστεί κατά τρόπο που να μπορούν να επισκευάζονται με κοινά διαθέσιμα εργαλεία και οι μπαταρίες τους να μπορούν εύκολα να αντικατασταθούν, οπότε και η δυνατότητα αναβάθμισής τους ανταμείβεται. Ενθαρρύνεται η χρήση ανακυκλωμένων υλικών για την κατασκευή δρόμων και κτηρίων. Δεδομένου ότι οι δημόσιες συμβάσεις συνιστούν μεγάλο κομμάτι της ευρωπαϊκής κατανάλωσης, η συμπερίληψη απαιτήσεων για την κυκλικότητα στις προμήθειες των δημόσιων αρχών θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη μετάβαση προς μιας κυκλική οικονομία¹⁵».

Δ) Τομεακή νομοθεσία

Η ειδική ανά τομέα νομοθεσία της ΕΕ¹⁶ δημιουργεί δεσμευτικές υποχρεώσεις σχετικά με την προμήθεια ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών, καθορίζοντας, για παράδειγμα, ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, τα οποία πρέπει να τηρούνται. Επί του παρόντος, εφαρμόζονται δεσμευτικές διατάξεις, μεταξύ άλλων, στους ακόλουθους τομείς:

- Στον εξοπλισμό γραφείου τεχνολογιών πληροφορικής – Τα προϊόντα τεχνολογιών πληροφορικής που προμηθεύονται οι αρχές της κεντρικής δημόσιας διοίκησης πρέπει να πληρούν τις πιο πρόσφατες ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης που προβλέπονται στον κανονισμό για το ενωσιακό σήμα EnergyStar (υπ' αρ. (ΕΚ) 106/2008 Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX:32014L0025>

¹⁴ “Green Public Procurement and the EU Action Plan for the Circular Economy”, DG for Internal Policies, Study for the ENVI Committee, European Parliament, 2017

¹⁵ Έκθεση της ΕΕ COM(2017) 33 final σχετικά με την υλοποίηση του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία

¹⁶ http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/handbook_2016_el.pdf

του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2008 σχετικά με το κοινοτικό πρόγραμμα επισήμανσης της ενεργειακής απόδοσης του εξοπλισμού γραφείου, L 39/1)¹⁷.

- Στα οχήματα οδικών μεταφορών – Όλες οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ενέργεια που χρησιμοποιείται για λειτουργικούς σκοπούς, καθώς και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των οχημάτων στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης συμβάσεων. Επίσης, υπάρχει κοινή μεθοδολογία για τον υπολογισμό του λειτουργικού κόστους καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους και τίθενται ελάχιστα ποσοστά προμηθειών καθαρών οχημάτων για το διάστημα μέχρι το 2025 και μέχρι το 2030 (Οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009 σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακά αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών, L 120/5, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161 της 20ης Ιουνίου 2019, L 188/116 ¹⁸).
- Στα κτίρια – Στα δημόσια κτίρια εφαρμόζονται ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, τα οποία καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο βάσει κοινής μεθοδολογίας της ΕΕ¹⁹.

Ε) Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ΠΔΣ

Το 2003 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την υιοθέτηση της Ολοκληρωμένης Πολιτικής Προϊόντων (ΟΠΠ)²⁰ ως αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη στην ΕΕ, κάλεσε τα κράτη - μέλη να καταρτίσουν Εθνικά Σχέδια Δράσης (ΕΣΔ).

Βασική κατεύθυνση στα κράτη – μέλη για την κατάρτιση και υλοποίηση του σχεδίου δράσης για τις ΠΔΣ έδωσε η ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος» (COM/2008/400 τελικό) και τα συνοδευτικά αυτής²¹²²²³²⁴. Η εν λόγω ανακοίνωση έχει ως γενικό στόχο την παροχή κατευθύνσεων για τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τις καταναλωτικές συνήθειες του δημοσίου τομέα και για τη χρήση ΠΔΣ, προκειμένου να προωθηθεί η καινοτομία στον τομέα των περιβαλλοντικών τεχνολογιών, προϊόντων και υπηρεσιών.

Οι ειδικοί στόχοι της Επιτροπής συνίστανται στην άρση των εμποδίων στα οποία προσκρούει η υιοθέτηση των ΠΔΣ και αφορούν:

- Στον καθορισμό της διαδικασίας θέσπισης κοινών κριτηρίων για τις ΠΔΣ,
- Στην ενημέρωση για τον υπολογισμό του κόστους του κύκλου ζωής των προϊόντων,
- Στην κατάρτιση νομικών και επιχειρησιακών κατευθυντηρίων γραμμών,
- Στην πολιτική υποστήριξη με τον καθορισμό πολιτικού στόχου συναρτώμενου με δείκτες και την εξασφάλιση μετέπειτα παρακολούθησης.

Για την προώθηση των ΠΔΣ υποστηρίχθηκε η θέσπιση ενιαίας δέσμης κριτηρίων, η οποία περιορίζει σημαντικά τη διοικητική επιβάρυνση για τους οικονομικούς φορείς και τις αναθέτουσες αρχές που

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0106&from=EN>

¹⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009L0033-20190801>

¹⁹ <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/energy-performance-of-buildings>

²⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής για την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων - Οικοδομώντας στην συνεκτίμηση του περιβαλλοντικού κύκλου ζωής - COM/2003/0302 τελικό

²¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008DC0400&qid=1551116955547&from=EN>

²² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008SC2124&qid=1551115815809&from=EN>

²³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008SC2125&qid=1551115815809&from=EN>

²⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008SC2126&qid=1551115815809&from=EN>

συνάπτουν ΠΔΣ. Τα κοινά κριτήρια για τις ΠΔΣ είναι ιδιαίτερα επωφελή, τόσο για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε περισσότερα του ενός κράτη - μέλη, όσο και για τις ΜΜΕ (με περιορισμένες δυνατότητες να χειρίζονται ποικίλες διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων). Επομένως, έχουν καθοριστεί πράσινα κριτήρια για την προμήθεια προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών, τα οποία μπορούν να ενσωματωθούν απευθείας στα τεύχη προκήρυξης των σχετικών διαγωνισμών. Τα εν λόγω κριτήρια για τις ΠΔΣ αναθεωρούνται και επικαιροποιούνται τακτικά, ώστε να λαμβάνονται υπόψη τα πιο πρόσφατα επιστημονικά δεδομένα σχετικά με τα προϊόντα, τις νέες τεχνολογίες, τις εξελίξεις στην αγορά και τις αλλαγές στη νομοθεσία. Τα περισσότερα κριτήρια είναι διαθέσιμα σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ. Υπάρχει επίσης σχετικό εκπαιδευτικό βοήθημα (Training Toolkit)²⁵.

Τα πράσινα κριτήρια της ΕΕ βασίστηκαν σε υφιστάμενα ευρωπαϊκά και εθνικά κριτήρια χορήγησης του οικολογικού σήματος, κατά περίπτωση, καθώς και σε στοιχεία από φορείς της βιομηχανίας και της κοινωνίας των πολιτών. Εκπονήθηκαν από ομάδα εμπειρογνομόνων, στην οποία συμμετείχαν αντιπρόσωποι των κρατών - μελών που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ΠΔΣ. Στα καθορισθέντα κριτήρια γίνεται διάκριση μεταξύ «στοιχειωδών» και «αναλυτικών» κριτηρίων. Τα «στοιχειώδη» κριτήρια έχουν καταρτιστεί για να διευκολυνθεί η εφαρμογή της διαδικασίας, καθώς επικεντρώνονται στα κύρια πεδία περιβαλλοντικών επιδόσεων ενός προϊόντος και αποβλέπουν στην ελαχιστοποίηση του διοικητικού κόστους για τις επιχειρήσεις. Τα «αναλυτικά» κριτήρια λαμβάνουν υπόψη περισσότερες πτυχές ή υψηλότερα επίπεδα των περιβαλλοντικών επιδόσεων και μπορούν να χρησιμοποιούνται από αναθέτουσες αρχές που επιθυμούν να στηρίξουν περαιτέρω την επίτευξη των στόχων για το περιβάλλον και την καινοτομία. Δεδομένου ότι τα «στοιχειώδη» κριτήρια αποτελούν το θεμέλιο των «αναλυτικών» κριτηρίων, η διάκριση που γίνεται μεταξύ αυτών των δύο κατηγοριών αντικατοπτρίζει διαφορές όσον αφορά στον βαθμό φιλοδοξίας για τα πράσινα προϊόντα και τη διαθεσιμότητά τους, ενώ αμφότερες οι κατηγορίες αποσκοπούν στην εξέλιξη των αγορών προς την ίδια κατεύθυνση. Μια διαδικασία διαγωνισμού θεωρείται «πράσινη» αν έχει ως αποτέλεσμα τη σύναψη σύμβασης που πληροί τα «στοιχειώδη» κριτήρια ΠΔΣ.

Για την εκτίμηση του βαθμού υιοθέτησης των ΠΔΣ είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν ποσοτικοί και ποιοτικοί δείκτες με γνώμονα τις επιπτώσεις.

Οι κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών και τα πράσινα κριτήρια αυτών παρουσιάζονται αναλυτικά στη σχετική ιστοσελίδα της ΕΕ (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm).

2.2 Περιβαλλοντική πολιτική, νομοθεσία και πρωτοβουλίες για τις ΠΔΣ σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο

Οι Ευρωπαϊκές Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις έχουν ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με τον ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών» (Α' 147). Κυριότερα άρθρα για την προώθηση της εφαρμογής των ΠΔΣ είναι το άρθρο 55 με τίτλο «Σήματα» (άρθρο 43 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), το άρθρο 82 με τίτλο «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης (άρθρο 62 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)», το άρθρο 87 με τίτλο «Κοστολόγηση του κύκλου ζωής (άρθρο 68 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)», το άρθρο 283 με τίτλο «Σήματα (άρθρο 61 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)», το άρθρο 309 με τίτλο «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης (άρθρο 81 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)» και το άρθρο 312 με τίτλο «Κοστολόγηση του κύκλου ζωής (άρθρο 83 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)».

Ως προς τις τομεακές πολιτικές, πρέπει να σημειωθεί ότι έχουν εκδοθεί το 4ο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης (υπ' αρ. ΔΕΠΕΑ/Γ/οικ. 171872/2.3.2018 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Β' 1001), σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 4342/2015 (Α' 143) με τον οποίο έχει ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2012/27/ΕΕ καθώς και το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (υπ' αρ. 4/31.12.2019 απόφαση του ΚΥΣΟΙΠ, Β' 4893), η Εθνική

²⁵ http://ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm

Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία²⁶ και η Εθνική Στρατηγική για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Επιπλέον, περιλαμβάνονται δράσεις για τις ΠΔΣ στην Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις.

Η θέσπιση πράσινων κριτηρίων για δημόσιες συμβάσεις αγαθών και υπηρεσιών συνδέεται με την ύπαρξη ειδικού νομοθετικού πλαισίου σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, εκκινώντας από τα έργα και τις μελέτες και καταλήγοντας στην προώθηση του αειφορικού σχεδιασμού και της ανάπτυξης.

Προς την κατεύθυνση αυτή προβλέπεται η τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων, σύμφωνα με ένα πλέγμα διατάξεων²⁷, η προώθηση πράσινων βιώσιμων πρακτικών, όπως η απονομή του οικολογικού σήματος²⁸ της ΕΕ (EU ECOLABEL) για προϊόντα και υπηρεσίες και, επιπλέον, υποστηρίζεται η εφαρμογή των Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης²⁹ στις επιχειρήσεις (Οικολογική Διαχείριση και Έλεγχος της ΕΕ – EMAS).

Για την εφαρμογή των διατάξεων για την προώθηση των ΠΔΣ έχουν εκδοθεί οι εξής υπουργικές αποφάσεις: η υπ' αρ. 63955/08-06-2017 υπουργική απόφαση (ΥΟΔΔ 277), η υπ' αρ. 39442/10-04-2018 υπουργική απόφαση (ΥΟΔΔ 223), η υπ' αρ. 54507/22-05-2019 υπουργική απόφαση (ΥΟΔΔ 338) και η υπ' αρ. 129059/12-12-2019 υπουργική απόφαση (ΥΟΔΔ 1090). Οι αποφάσεις αυτές προβλέπουν τη συγκρότηση, τη σύνθεση και το έργο Επιτροπής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις. Για την υποβολή του έργου της Επιτροπής έχουν συσταθεί Ομάδες Εργασίας με τις υπό στοιχεία Π1/1070/3.3.2011 (ΑΔΑ: 4Α11Φ-2Σ) και 7182/22.1.2018 (ΑΔΑ: ΩΘΝΠ465ΧΙ8-0Τ3) αποφάσεις.

Συγκεκριμένα η Επιτροπή για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, αποτελείται από έντεκα μέλη, που εκπροσωπούν το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Πρόεδρος και 2 μέλη), το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Αντιπρόεδρος και ένα μέλος), το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών (δύο μέλη), το Υπουργείο Εσωτερικών (ένα μέλος), το Υπουργείο Υγείας (ένα μέλος) και την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (δύο μέλη). Ως επισπεύδουσα υπηρεσία για τη χάραξη Εθνικής Πολιτικής και την εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, βάσει των ρυθμίσεων της ενωσιακής νομοθεσίας, ορίζεται η Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι, κατά κύριο λόγο, οι εξής:

- Η εκπόνηση σχεδίου δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και η υποβολή προτάσεων για τη χάραξη εθνικής πολιτικής.
- Η επιλογή προϊόντων, υπηρεσιών και έργων στα οποία εφαρμόζονται περιβαλλοντικά κριτήρια.
- Η εξέταση σύνταξης περιβαλλοντικών κριτηρίων ή υιοθέτησης των πράσινων κριτηρίων της ΕΕ.
- Η έγκαιρη ενημέρωση των εμπλεκόμενων, όπως των αναθέτουσων αρχών και των οικονομικών φορέων της χώρας.
- Η αξιολόγηση, η παρακολούθηση της εφαρμογής και η επικαιροποίηση της εθνικής πολιτικής και του Σχεδίου Δράσης στη χώρα μας,
- Η εισήγηση προς την πολιτική ηγεσία κάθε αναγκαίας νομοθετικής ρύθμισης και τροποποίησης του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, όπου απαιτείται, καθώς και της λήψης των αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις και την πραγματοποίηση του σκοπού τους,
- Η εισήγηση προς την πολιτική ηγεσία για την ανάθεση μελετών, την οργάνωση ή τη συμμετοχή σε σεμινάρια, προγράμματα, διαλέξεις ή δημόσιες συζητήσεις για την ενημέρωση, την ανάπτυξη και διάδοση των αρχών και εφαρμογών των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, την πρόσκληση ειδικών

²⁶<http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=R7N5HFvj2dM%3d&tabid=37&language=el-GR>

²⁷ <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=804&language=el-GR>

²⁸ <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=521&language=el-GR>

²⁹ <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=520&language=el-GR>

εμπειρογνομώνων και επιστημόνων με σκοπό την τεχνική και επιστημονική υποστήριξη της και τη συγκρότηση σε κάθε αρμόδιο υπουργείο επιμέρους ομάδων εργασίας για την παροχή συνδρομής στο έργο της Επιτροπής και στα επιμέρους θέματα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων που άπτονται της αρμοδιότητας των Υπουργείων τους.

Η ανωτέρω Επιτροπή εισηγήθηκε το παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης, το οποίο συντάχθηκε κατά τρόπο ώστε να βοηθήσει μεσοπρόθεσμα τον δημόσιο τομέα να σχεδιάσει και να εφαρμόσει επιτυχώς τις ΠΔΣ. Παράλληλα, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης ενδιαφέρει και τον ιδιωτικό τομέα, αφού βοηθάει τους οικονομικούς φορείς, και ιδιαίτερα τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), να κατανοήσουν καλύτερα τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις που ενσωματώνονται σταδιακά στις δημόσιες συμβάσεις.

2.3 Ελλάδα και ΠΔΣ – Αποτίμηση υφιστάμενης κατάστασης

Η πρώτη αναφορά της ελληνικής νομοθεσίας στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων έγινε το 2010, και συγκεκριμένα στο άρθρο 18 του ν. 3855/2010 «Μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, ενεργειακές υπηρεσίες και άλλες διατάξεις» (Α' 95), το οποίο στη συνέχεια τροποποιήθηκε με το άρθρο 24 του ν. 4342/2015 (Α' 143).

Σχετικά με τις δράσεις για ΠΔΣ σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, πρέπει να αναφέρουμε ότι γίνονται αξιοσημείωτες δράσεις από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης σε συνεργασία με άλλους φορείς και μέσα στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων στον τομέα της βιώσιμης και της πράσινης ανάπτυξης, (Interreg MED, Life, Σύμφωνο των Δημάρχων, Πράσινο Ταμείο κ.λπ.). Εφαρμογές σε συγκεκριμένες κατηγορίες, όπως ο οδικός φωτισμός και η εξοικονόμηση ενέργειας, έχουν προηγηθεί και υλοποιούνται μέσω ποικίλων δράσεων σε φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως η συνεργασία του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ) με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων^{30,31} και το Πρόγραμμα Jessica. Επίσης, έχει ξεκινήσει η ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων μέσω της χρηματοδότησης του προγράμματος «εξοικονομώ».

Σε εθνικό επίπεδο, χάρη σε ένα ευρύ φάσμα μεταρρυθμίσεων, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος προς ένα πιο διαφανές, οικονομικά αποδοτικό και φιλικό προς τις επιχειρήσεις σύστημα δημοσίων συμβάσεων. Ο ν. 4412/2016 και η υποχρεωτική εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων για την προμήθεια αγαθών, την παροχή υπηρεσιών και τα δημόσια έργα οδήγησαν σε εκσυγχρονισμό και απλοποίηση των διαδικασιών. Η εφαρμογή των κεντρικών αγορών μέσω των Εθνικών Κεντρικών Αρχών Αγορών (ΕΚΑΑ) ξεκίνησε το 2017 και εξελίσσεται συστηματικά. Η Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις (2016) έχει θέσει τον οδικό χάρτη και αναφέρεται ρητά σε δράσεις για τις ΠΔΣ.

Η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων ως Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών έχει ήδη από το 2017 υιοθετήσει πράσινα κριτήρια στις τεχνικές προδιαγραφές μίας σειράς προϊόντων, για τα οποία συνήψε Συμφωνίες Πλαίσιο Τα προϊόντα αυτά ήταν: φωτοαντιγραφικό χαρτί, Η/Υ και οθόνες, ενεργειακά αποδοτικά κλιματιστικά μηχανήματα, λαμπτήρες led εσωτερικού φωτισμού, έπιπλα, καθώς και ελαστικά επίσωτρα αυτοκινήτων, φορτηγών και λεωφορείων, συνολικής αξίας 87.250.762,68 ευρώ. Επίσης, πράσινα κριτήρια έχουν ενσωματωθεί στις Συμφωνίες Πλαίσιο που έχουν ήδη σχεδιαστεί για εξοπλισμό απεικόνισης, ιδίως για πολυμηχανήματα, εκτυπωτές και σαρωτές. Οι παραπάνω Συμφωνίες Πλαίσιο αφορούσαν στις ανάγκες κεντρικών κυβερνητικών αρχών, ήτοι Υπουργείων, Ενόπλων Δυνάμεων και Σωμάτων Ασφαλείας, τόσο στην περιοχή της Αττικής, όσο και σε πανελλήνια γεωγραφική κατανομή, με αποτέλεσμα οι αρχές αυτές να είναι ήδη ευαισθητοποιημένες στα θέματα των ΠΔΣ.

³⁰ http://www.cres.gr/kape/news/deltia/deltio_typoy_alex_orest.htm

³¹

<http://www.cres.gr/kape/pdf/press/%CE%9F%CE%94%CE%97%CE%93%CE%9F%CE%A3%20%CE%9C%CE%95%CE%9B%CE%95%CE%A4%CE%A9%CE%9D%20-%20%CE%9F%CE%94%CE%9F%CE%A6%CE%A9%CE%A4%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A3.pdf>

Η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων έχει επίσης προωθήσει τις ΠΔΣ στις αναθέτουσες αρχές στην Ελλάδα ως εταίρος του συγχρηματοδοτούμενου έργου GRASPINNO (InterregMED 2014-2021), τριετούς διάρκειας (2016 -2019). Το έργο GRASPINNO αφορά σε πράσινες δημόσιες συμβάσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων και στο πλαίσιο αυτό για την προώθηση των ΠΔΣ και των δράσεων του έργου διενεργήθηκαν επτά ενημερωτικές εκδηλώσεις σε όλη την Ελλάδα, και συγκεκριμένα δύο εκδηλώσεις στην Αθήνα και από μία εκδήλωση σε Θεσσαλονίκη, Κοζάνη, Καρδίτσα, Μυτιλήνη, και Ηράκλειο Κρήτης. Για την επόμενη τριετία (2020-2023) η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων συμμετέχει ως εταίρος στο οριζόντιο πρόγραμμα του InterregMED για την πράσινη ανάπτυξη με στόχο να παρακολουθεί και να κεφαλαιοποιεί τα αποτελέσματα των δράσεων και τις εξελίξεις στον τομέα αυτό σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Όσον αφορά στις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα των έργων, των μελετών και των τεχνικών υπηρεσιών, είναι γνωστό ότι στη χώρα μας υπάρχει ειδικό νομοθετικό πλαίσιο, σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος στο πλαίσιο της προώθησης του βιώσιμου σχεδιασμού και της ανάπτυξης. Στην κατεύθυνση αυτή, προβλέπεται η υποχρέωση τήρησης της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με ένα πλέγμα διατάξεων.

Τόσο στη φάση της μελέτης όσο και στις φάσεις της κατασκευής, λειτουργίας και συντήρησης δημοσίων έργων έχουν υιοθετηθεί βέλτιστες πρακτικές “οικολογικού σχεδιασμού”, οι αρχές του οποίου περιλαμβάνουν συνοπτικά και ενδεικτικά (α) τη βελτιστοποίηση της χωροθέτησης και σχεδιασμού, (β) την κατάλληλη επιλογή υλικών και την προτίμηση της χρήσης φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων, (γ) την ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης μη ανανεώσιμων ενεργειακών πόρων, (δ) την προστασία και τη διατήρηση των υδάτινων πόρων, (ε) την προώθηση της περιβαλλοντικής ποιότητας και (στ) τη βελτιστοποίηση των πρακτικών λειτουργίας και συντήρησης.

Η τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων ολοκληρώνεται με την έκδοση Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ), με την οποία επιβάλλονται προϋποθέσεις, όροι, περιορισμοί και διαφοροποιήσεις για την πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας, αναφορικά με την προστασία του περιβάλλοντος. Ειδικότερα, οι όροι αυτοί αφορούν στη θέση, το μέγεθος, το είδος, την εφαρμοζόμενη τεχνολογία και τα γενικά τεχνικά χαρακτηριστικά. Επίσης, επιβάλλονται αναγκαία επανορθωτικά ή προληπτικά μέτρα και δράσεις παρακολούθησης των περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων ή και αντισταθμιστικά μέτρα.

Οι όροι αφορούν, κατά σειρά προτεραιότητας, στην αποφυγή ή ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων και στην επανόρθωση ή αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Αν, παρά την εφαρμογή όλων των ανωτέρω όρων, διαπιστώνονται επιπτώσεις στο περιβάλλον και εφόσον αυτές αξιολογηθούν ως σημαντικές, δύναται να επιβάλλονται συμπληρωματικά αντισταθμιστικά μέτρα ή και τέλη κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 4014/2011 (Α' 209).

Η περιβαλλοντική αδειοδότηση υλοποιείται μέσω σύγχρονων διαδικασιών και βελτιωμένης ποιότητας περιβαλλοντικών μελετών, λόγω θέσπισης προδιαγραφών ανά είδος έργου και κατηγορία μελέτης. Σε κάθε περίπτωση, ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης των διατάξεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη σχετικής ρητής αναφοράς στους συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους του έργου ή της δραστηριότητας.

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι όλη η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης γίνεται ηλεκτρονικά και κάθε έργο ή δραστηριότητα λαμβάνει αυτόματα έναν μοναδικό χαρακτηριστικό αριθμό που καλείται «Περιβαλλοντική Ταυτότητα», η οποία το συνοδεύει σε όλη τη διάρκεια ζωής του και σε αυτήν συμπεριλαμβάνονται όλες οι πληροφορίες που αφορούν στις περιβαλλοντικές «επιδόσεις» του έργου ή της δραστηριότητας, όπως επιβληθέντα πρόστιμα, διοικητικές κυρώσεις, εκθέσεις επιθεωρήσεων και μετρήσεις εκπομπών.

Πέραν των ανωτέρω που προβλέπονται από την υφιστάμενη εθνική νομοθεσία, είναι ζητούμενο στο πλαίσιο διαγωνισμών δημοσίων συμβάσεων έργων και μελετών η περαιτέρω διαδικασία

«πρασινίσματος», με τη χρήση επιπλέον περιβαλλοντικών και πράσινων κριτηρίων και για τα χρησιμοποιούμενα υλικά. Σε αυτή την κατεύθυνση έχει αποτυπωθεί στα πρότυπα τεύχη διακηρύξεων έργων και μελετών της ΕΑΑΔΗΣΥ και πιο συγκεκριμένα στο άρθρο 22 των διακηρύξεων έργων με τίτλο «Κριτήρια ποιοτικής επιλογής», με ιδιαίτερη αναφορά στην παρ. 22.Ε. και στο άρθρο 19 των διακηρύξεων μελετών με τίτλο «Κριτήρια επιλογής» με ιδιαίτερη αναφορά στην παρ. 19.4 «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης» η δυνατότητα προαιρετικής επιλογής. Η προαναφερόμενη παρ. 22.Ε. εφαρμόζεται με τη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής και συμπληρώνεται, εφόσον προβλέπεται, σύμφωνα με το άρθρο 82 του ν. 4412/2016. Επισημαίνεται ότι όλες οι απαιτήσεις πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης (άρθρο 75 παρ. 1 ν. 4412/2016).

Στο άρθρο 82 του ν. 4412/2016 «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης» αναφέρονται τα πιστοποιητικά που αφορούν σε πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης που δύνανται οι αναθέτουσες αρχές να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς στο πλαίσιο ανάθεσης μιας δημόσιας σύμβασης.

Έως σήμερα, σύμφωνα με στοιχεία του ΕΣΗΔΗΣ – Δημόσια Έργα, σε πολλούς διαγωνισμούς έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών γίνεται χρήση του προαναφερόμενου κριτηρίου επιλογής που αφορά στα «πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης».

Επίσης, η Ελλάδα προωθεί ενεργά την υιοθέτηση του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Σήματος (EU Ecolabel) για προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν μικρότερο περιβαλλοντικό αντίκτυπο καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Τα προϊόντα/ υπηρεσίες³² στις οποίες είχε απονεμηθεί το οικολογικό σήμα έως και το έτος 2019 παρουσιάζονται σε πίνακα στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ.

Αναφορικά με το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Ελέγχου (Eco Management and Audit Scheme – EMAS³³), στη χώρα μας υπάρχουν πέντε εταιρείες – επαληθευτές περιβάλλοντος διαπιστευμένες από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ). Στο Μητρώο EMAS είναι καταχωρημένοι 36 οργανισμοί με 1.333 εγκαταστάσεις.

3. ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

3.1 Μεθοδολογική προσέγγιση

Για την εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις ΠΔΣ υιοθετήθηκε σε πρώτο επίπεδο η μεθοδολογία που προτείνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Εγχειρίδιο «Buying green! A handbook on green public procurement»), δηλαδή βαθμιαία προσέγγιση και επιλογή ενός περιορισμένου αριθμού ομάδων προϊόντων και υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη τρεις βασικούς παράγοντες: α) τον δημοσιονομικό αντίκτυπο, β) τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και γ) το δυναμικό επίδρασης στην αγορά.

Για την εκτίμηση του δημοσιονομικού αντίκτυπου και κατά συνέπεια του δυναμικού επίδρασης στην αγορά αξιοποιήθηκαν στοιχεία που αντλήθηκαν από το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) και το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ). Συγκεκριμένα, αξιοποιήθηκαν στοιχεία αναφορικά με το πλήθος των συμβάσεων, την αξία τους και το πλήθος των φορέων (αναθετουσών αρχών) για τα έτη 2015 έως 2019.

Σε δεύτερο επίπεδο προς την κατεύθυνση της επιλογής των ομάδων προϊόντων και υπηρεσιών, κρίθηκε σκόπιμο να ληφθούν υπόψη και άλλοι δευτερεύοντες παράγοντες όπως:

- η διαθεσιμότητα στην αγορά των περιβαλλοντικά προτιμότερων εναλλακτικών λύσεων

³² <http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=h3qpw83QpaY%3d&tabid=521&language=el-GR>

³³ <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=520&language=el-GR>

- η ύπαρξη καταρτισμένων κριτηρίων και η σχετική ευκολία επαλήθευσης αυτών
- τα θέματα κόστους
- η δυνατότητα ενίσχυσης της εγχώριας παραγωγής και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- οι πρακτικές πτυχές, όπως αν υπάρχουν σημαντικές συμβάσεις που πρόκειται να ανανεωθούν ή αν διενεργήθηκαν στο παρελθόν διαγωνισμοί με περιβαλλοντικά κριτήρια.

Επίσης, λήφθηκε υπόψη η από 1-4-2019 έκθεση της ομάδας εργασίας, που συγκροτήθηκε στο τέως Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης για την υποβοήθηση του έργου της Επιτροπής, η οποία εκπόνησε μία μελέτη – πρόταση για την επιλογή και την προώθηση των προϊόντων και υπηρεσιών στα οποία θα μπορούσαν να εφαρμοστούν περιβαλλοντικά κριτήρια.

Επιπλέον, για την εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης λήφθηκαν υπόψη εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς πολιτικές σχετικές με το περιβάλλον, ιδίως:

- Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) της Agenda 2030 των Ηνωμένων Εθνών.
- Το τρέχον 7^ο Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Πολιτικής της ΕΕ για το διάστημα μέχρι το έτος 2020
- Οι Στόχοι «Ευρώπη 2030»
- Η Μακροπρόθεσμη Στρατηγική της ΕΕ για το 2050 και η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία³⁴
- Το νέο Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για την Κυκλική Οικονομία³⁵
- Η Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική
- Η Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις
- Η Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία
- Το 4^ο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης
- Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) -(υπ' αρ. 4/23.12.2019 απόφαση ΚΥΣΟΙΠ, Β' 4893)

3.2 Γενικοί στόχοι του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Οι γενικοί στόχοι του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των ΠΔΣ είναι:

- 1) Η καθιέρωση και η εφαρμογή ενός στοιχειώδους επιπέδου υιοθέτησης πράσινων κριτηρίων στις δημόσιες συμβάσεις προϊόντων, υπηρεσιών και έργων.
- 2) Η σταδιακή αύξηση της προμήθειας πράσινων προϊόντων και παροχής πράσινων υπηρεσιών στη διάρκεια της επόμενης τριετίας σε καθορισμένους τομείς αγαθών, υπηρεσιών και έργων.
- 3) Η ευρύτερη ενσωμάτωση της εκτίμησης του κόστους του κύκλου ζωής των προϊόντων στις δημόσιες συμβάσεις.
- 4) Η διάδοση του περιβαλλοντικού και του οικονομικού οφέλους που αποφέρουν οι ΠΔΣ.
- 5) Η ενεργή συμμετοχή των εμπλεκόμενων, όπως των αναθετουσών αρχών και των οικονομικών φορέων, στη διαδικασία των ΠΔΣ.
- 6) Η παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων και η επικαιροποίησή τους για τη βέλτιστη εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης και την προσαρμογή αυτού στα εθνικά, ευρωπαϊκά και διεθνή δεδομένα στο πεδίο αυτό.

3.3 Δυνατότητες, μέσα και εναλλακτικοί τρόποι επίτευξης των ανωτέρω στόχων

Η ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων πραγματοποιείται στη βάση συγκεκριμένων κανόνων που προσδιορίζουν τα κριτήρια ανάθεσης κατά τη διαδικασία επιλογής οικονομικών φορέων και τα οποία αποτυπώνονται στα έγγραφα της σύμβασης. Ειδικότερα, προβλέπεται στο άρθρο 86 του ν.

³⁴ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM(2019) 640 final «Η Ευρωπαϊκή πράσινη Συμφωνία»

³⁵ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9903b325-6388-11ea-b735-1aa75ed71a1.0019.02/DOC_1&format=PDF

4412/2016, με το οποίο ενσωματώνεται στο εθνικό δίκαιο το άρθρο 67 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, ως βασικό κριτήριο ανάθεσης των δημόσιων συμβάσεων η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Για την εφαρμογή του παρόντος κριτηρίου εφαρμόζονται επιμέρους κριτήρια με την προϋπόθεση ότι τα κριτήρια αυτά:

- Συνδέονται με το αντικείμενο της Σύμβασης (άρθρο 86 παρ. 8).
- Θέτουν εύλογους περιορισμούς στην ελευθερία επιλογής κάθε αναθέτουσας αρχής και διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού (άρθρο 86 παρ. 9).
- Ευθυγραμμίζονται με τις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων (αιτιολογική σκέψη 90 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ).
- Βασίζονται στα προβλεπόμενα από την Κατευθυντήρια Οδηγία 11 της ΕΑΑΔΗΣΥ.

Η αναθέτουσα αρχή δύναται να εξειδικεύει το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς:

- Είτε βάσει τιμής (ισχύον κριτήριο της χαμηλότερης τιμής, μειοδοσία),
- είτε βάσει κόστους (με χρήση προσέγγισης αποτελεσματικότητας σε σχέση με το κόστος, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής σύμφωνα με το άρθρο 87 του ν. 4412/2016),
- και μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας - τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών ή και κοινωνικών, που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης.

Στα κριτήρια αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται ιδίως η ποιότητα, συμπεριλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα χαρακτηριστικά, η εμπορία και οι σχετικοί όροι (άρθρο 86 του ν. 4412/2016).

Τα κριτήρια ανάθεσης δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στην εν λόγω αναθέτουσα αρχή. Διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφέροντες, προκειμένου να αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσής τους προς τα κριτήρια ανάθεσης (παρ. 9 του άρθρου 86 του ν. 4412/2016).

Στην κατεύθυνση της υποβοήθησης των αναθετουσών αρχών μπορεί να εκδοθούν οι εγκύκλιοι των παρ. 15 και 16 του άρθρου 86 του ν. 4412/2016 για τη στάθμιση των επί μέρους κριτηρίων ανάθεσης και τους συντελεστές βαρύτητάς τους και οι αποφάσεις των παρ. 4 και 5 του άρθρου 87, για τους τρόπους προσδιορισμού και μέτρησης του κόστους του κύκλου ζωής. Η ενσωμάτωση πράσινων κριτηρίων στη διαμόρφωση της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη τιμής και η κοστολόγηση του κύκλου ζωής είναι ουσιαστικό μέσο εφαρμογής πράσινων δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχοντας θέσει ως προτεραιότητα την προώθηση των ΠΔΣ, προχώρησε ήδη από το έτος 2008, στη σύνταξη πράσινων κριτηρίων για διάφορες ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών, σε συνεργασία με τα κράτη - μέλη. Το εγχείρημα αυτό αποσκοπούσε στην επίτευξη καλής ισορροπίας μεταξύ περιβαλλοντικών επιδόσεων, εκτιμήσεων κόστους, διαθεσιμότητας στην αγορά και ευκολίας επαλήθευσης, ώστε οι αναθέτουσες αρχές να μπορούν να χρησιμοποιήσουν επιμέρους κριτήρια με περιβαλλοντικό χαρακτήρα.

Με το σκεπτικό ότι τα κριτήρια που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη πρέπει να είναι παρόμοια, ώστε να αποφεύγεται η στρέβλωση της ενιαίας αγοράς και η μείωση των πρακτικών αθέμιτου ανταγωνισμού σε επίπεδο Ε.Ε., αναπτύχθηκαν περισσότερα από είκοσι κοινά πράσινα κριτήρια, προσδοκώντας δευτερευόντως στη διευκόλυνση των αναθετουσών αρχών, αλλά και στη μείωση του διοικητικού φόρτου.

Στο πλαίσιο αυτό, οι τομείς προτεραιότητας, για την εφαρμογή των πράσινων κριτηρίων, επελέγησαν με ανάλυση πολλαπλών κριτηρίων, όπως η ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, τα κόστη δημόσιων δαπανών, ο ενδεχόμενος αντίκτυπος στους προμηθευτές, η πολιτική ευαισθησία, η ύπαρξη άλλων σχετικών και εύχρηστων κριτηρίων, η διαθεσιμότητα της αγοράς και η οικονομική αποτελεσματικότητα.

Τα κριτήρια όπως αποτυπώνονται στη σχετική ιστοσελίδα της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος της ΕΕ (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm) ενημερώνονται τακτικά και αφορούν στις ομάδες που ακολουθούν, σύμφωνα με την τελευταία ενημέρωση (26.3.2020):

1. Προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού εσωτερικών χώρων.
2. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες.
3. Χαρτί φωτοαντιγραφικό και γραφής.
4. Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός, χρησιμοποιούμενος στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης (Υγειονομικός ΗΗΕ).
5. Ηλεκτρική ενέργεια.
6. Τρόφιμα, υπηρεσίες τροφοδοσίας και μηχανήματα αυτόματης πώλησης.
7. Έπιπλα.
8. Προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών δημόσιων χώρων, όπως καθαρισμός και κηπουρική.
9. Εξοπλισμός απεικόνισης
10. Σχεδιασμός, κατασκευή και διαχείριση κτηρίων, γραφείων.
11. Χρώματα, βερνίκια και υλικά σήμανσης οδών.
12. Σχεδιασμός, κατασκευή και συντήρηση οδών.
13. Βρύσες κουζίνας και μπάνιου.
14. Οδικός φωτισμός και σηματοδότες κυκλοφορίας.
15. Προϊόντα και υπηρεσίες κλωστοϋφαντουργίας.
16. Αποχωρητήρια και ουρητήρια με καταιονισμό νερού.
17. Οδικές μεταφορές.
18. Υποδομές επεξεργασίας λυμάτων.
19. Υδρονικοί θερμοαντλήρες.
20. Κέντρα δεδομένων, αίθουσες διακομιστών και υπηρεσίες cloud.

Σύμφωνα με το άρθρο 55 του ν. 4412/2016, όταν οι αναθέτουσες αρχές σκοπεύουν να προβούν σε αγορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών με ειδικά περιβαλλοντικά, κοινωνικά ή άλλα χαρακτηριστικά, μπορούν, στις τεχνικές προδιαγραφές, στα κριτήρια ανάθεσης ή στους όρους εκτέλεσης της σύμβασης, να απαιτούν συγκεκριμένο σήμα ως αποδεικτικό ότι τα έργα, οι υπηρεσίες ή τα αγαθά συμμορφώνονται στα απαιτούμενα χαρακτηριστικά, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) Οι απαιτήσεις σήματος αφορούν αποκλειστικά στα κριτήρια που σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι κατάλληλες για τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης.
- β) Οι απαιτήσεις σήματος βασίζονται σε κριτήρια που μπορούν να επαληθευτούν με αντικειμενικό τρόπο και δεν εισάγουν διακρίσεις.
- γ) Τα σήματα καθιερώνονται μέσω ανοικτής και διαφανούς διαδικασίας, στην οποία έχουν δικαίωμα συμμετοχής όλοι οι ενδιαφερόμενοι, συμπεριλαμβανομένων κρατικών οργανισμών καταναλωτών, κοινωνικών εταίρων, κατασκευαστών, διανομέων και μη κυβερνητικών οργανώσεων.
- δ) Τα σήματα είναι προσιτά σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

ε) Οι απαιτήσεις σήματος καθορίζονται από τρίτο μέρος (third party), επί του οποίου ο οικονομικός φορέας που υποβάλλει αίτηση για το σήμα, δεν μπορεί να ασκήσει αποφασιστική επιρροή.

Ένας τρόπος αξιοποίησής τους είναι η χρησιμοποίηση ορισμένων κριτηρίων οικολογικών σημάτων ως ελάχιστων απαιτήσεων στις προδιαγραφές και κατόπιν, στο στάδιο της αξιολόγησης, η απονομή μορίων στα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που συμμορφώνονται με τα περισσότερα από τα συναφή κριτήρια οικολογικών σημάτων.

Η αναθέτουσα αρχή δεν επιτρέπεται να απαιτεί από τους προσφέροντες να διαθέτουν συγκεκριμένη πιστοποίηση ή συγκεκριμένο σήμα στο στάδιο της ανάθεσης, χωρίς να προβλέπει και τα ισοδύναμα αυτών. Αντιθέτως, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να λάβει υπόψη και οποιοδήποτε άλλο μέσο απόδειξης της ανταπόκρισης στα κριτήρια στα οποία βασίζονται οι προσφέροντες.

Επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις ένα σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης (ΣΠΔ) μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως αποδεικτικό μέσο κατά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης στα κριτήρια ανάθεσης και τη βαθμολόγηση. Στο στάδιο της ανάθεσης, μια προσφορά που προτείνει την εφαρμογή ορισμένων μέτρων βάσει ενός ΣΠΔ μπορεί να θεωρηθεί ουσιώδης. Είναι σημαντικό η αναθέτουσα αρχή να διασφαλίσει την αποφυγή επικαλύψεων με αξιολογήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο στάδιο της επιλογής.

3.4 Έρευνα αγοράς

Δεδομένου ότι η υιοθέτηση των ΠΔΣ απαιτεί κατά γενικό κανόνα βαθμιαία προσέγγιση και η επιλογή ενός μικρού αριθμού ομάδων προϊόντων και υπηρεσιών, στις οποίες θα επικεντρωθούν αρχικά οι ΠΔΣ, είναι η μέθοδος που προτείνεται από την ΕΕ, για το παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης επιλέχθηκαν δεκαπέντε κατηγορίες προϊόντων/υπηρεσιών, επτά από τις οποίες είναι δεσμευτικής εφαρμογής και οι υπόλοιπες είναι μη δεσμευτικής εφαρμογής

Συγκεκριμένα επιλέχθηκαν οι εξής κατηγορίες προϊόντων/υπηρεσιών:

1. Χαρτί φωτοαντιγραφής και γραφής.
2. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες.
3. Εξοπλισμός απεικόνισης.
4. Εσωτερικός φωτισμός – λαμπτήρες LED.
5. Κλιματιστικά μηχανήματα.
6. Βιοαποικοδομήσιμα λιπαντικά μέσα.
7. Μεταφορικά μέσα, δηλαδή οχήματα και υπηρεσίες μεταφοράς.

και επιπλέον σε προαιρετικό επίπεδο (μη δεσμευτικής εφαρμογής):

8. Έπιπλα.
9. Προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας.
10. Προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών δημόσιων χώρων.
11. Υποδομές διαχείρισης λυμάτων.
12. Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης.
13. Αναγεννημένα λιπαντικά μέσα.
14. Σχεδιασμός οδοποιίας, κατασκευή και συντήρηση.
15. Σχεδιασμός κτιρίων γραφείων, κατασκευή και διαχείριση.

Για την επιλογή των κατηγοριών προϊόντων και υπηρεσιών ελήφθησαν υπόψη οι τέσσερις βασικοί παράγοντες που θέτει και η ΕΕ με το Εγχειρίδιο «Buying green! A handbook on green public procurement»:

- ✓ Το δυναμικό επίδρασης στην αγορά.
- ✓ Η ύπαρξη επαρκών κριτηρίων σε ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών σε ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο.

- ✓ Ο δημοσιονομικός αντίκτυπος.
- ✓ Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Για τον εντοπισμό των αγαθών με μεγάλο δημοσιονομικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια μεγάλη επίδραση στην αγορά αξιοποιήθηκαν στοιχεία από το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.ΗΜ.ΔΗΣ). Τα στοιχεία αντλήθηκαν από το Υποσύστημα Επιτελικής Πληροφόρησης (Business Intelligence) του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ), όπως αυτά καταχωρήθηκαν αρμοδίως από τις αναθέτουσες αρχές στο ΚΗΜΔΗΣ. Συγκεκριμένα αντλήθηκαν στοιχεία αναφορικά με το πλήθος των συμβάσεων, την αξία και το πλήθος των φορέων (αναθετουσών αρχών) κατά τα διαθέσιμα έτη 2015, 2016, 2017, 2018 και 2019 για τις κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών που η ΕΕ έχει θεσπίσει πράσινα κριτήρια και ταυτόχρονα αποτελούν αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων.

Μετά από επεξεργασία των ανωτέρω στοιχείων παρουσιάζονται στο Παράρτημα 1 οι ομάδες των αγαθών με το μεγαλύτερο πλήθος συμβάσεων, τη μεγαλύτερη αξία συμβάσεων και τη ζήτηση από το μεγαλύτερο πλήθος αναθετουσών αρχών.

Από τον πίνακα και τα σχετικά διαγράμματα του Παραρτήματος 1 φαίνεται ότι η κατηγορία «προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού» κατέχει την 1η θέση σε σειρά κατάταξης αναφορικά με το πλήθος των αναθετουσών αρχών και το πλήθος και την αξία των συμβάσεων για τα έτη 2015-2017. Έχουν, επομένως, τον υψηλότερο δημοσιονομικό αντίκτυπο, συγκριτικά με τις υπόλοιπες ομάδες αγαθών που εξετάστηκαν. Παράλληλα, παρατηρήθηκε ότι η κατηγορία αυτή έχει μεγάλο δυναμικό επίδρασης στην αγορά, καθώς αποτελεί πάγια ανάγκη όλων των αναθετουσών αρχών. Επίσης, τόσο η χρήση των προϊόντων καθαρισμού όσο και ο τρόπος της παροχής των υπηρεσιών καθαρισμού έχουν ισχυρό περιβαλλοντικό αντίκτυπο και ενδεχόμενες αρνητικές συνέπειες στην υγεία των εργαζομένων. Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι η επαλήθευση της τήρησης των απαιτήσεων στον τομέα της παροχής υπηρεσιών καθαρισμού αποτελεί μια δύσκολη διαδικασία, η δυσκολία της οποίας ενισχύεται από την απουσία κάποιου αναγνωρισμένου πιστοποιητικού ποιότητας παροχής υπηρεσιών αυτής της κατηγορίας. Για τον λόγο αυτό η κατηγορία αυτή ορίστηκε ως πιλοτική δράση του παρόντος Εθνικού Σχεδίου, με την προοπτική να τεθούν ποσοτικοί στόχοι για αυτήν στην επόμενη αναθεώρηση του παρόντος.

Η κατηγορία «τρόφιμα και υπηρεσίες τροφοδοσίας» έχει επίσης υψηλό δημοσιονομικό αντίκτυπο, καθώς κατέχει τη 2η θέση αναφορικά με το πλήθος των αναθετουσών αρχών, το πλήθος και την αξία των συμβάσεων για τα έτη 2015 -2017. Ο δημόσιος τομέας προμηθεύεται μεγάλες ποσότητες τροφίμων κάθε χρόνο για γεύματα σε παιδικούς σταθμούς, νοσοκομεία, ένοπλες δυνάμεις, σωφρονιστικά ιδρύματα, κυλικεία προσωπικού ή τροφοδοσία σε συνεδριάσεις και εκδηλώσεις. Ο τομέας αυτός σχετίζεται άμεσα και με τον τομέα της γεωργίας, που αποτελεί σημαντικό τομέα της ευρωπαϊκής οικονομίας και έχει αυξημένο περιβαλλοντικό αποτύπωμα, στο οποίο συμβάλλουν σημαντικά η μεταφορά, η συσκευασία και η αποθήκευση των τροφίμων (εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, υποβάθμιση του εδάφους και των υδάτων, βιοποικιλότητα, απόβλητα). Παράλληλα, στον τομέα αυτό υπάρχει εγχώρια παραγωγή προϊόντων και δραστηριοποιείται ικανός αριθμός οικονομικών φορέων. Τόσο στον τομέα της τροφοδοσίας, όσο και στον τομέα των τροφίμων, πρέπει να ληφθεί επίσης υπόψη ότι οι περισσότερες πράσινες απαιτήσεις επαληθεύονται σχετικά εύκολα, καθώς υπάρχουν αναγνωρισμένα πιστοποιητικά. Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί ότι η διενέργεια διαγωνισμών για τρόφιμα και υπηρεσίες τροφοδοσίας με πράσινα κριτήρια, έχουν ισχυρό θετικό κοινωνικό αντίκτυπο όταν πρόκειται για την κάλυψη των αναγκών ευαίσθητων ομάδων πληθυσμού, όπως είναι τα παιδιά και οι ασθενείς.

Η κατηγορία «φωτοαντιγραφικό χαρτί και χαρτί γραφής», επίσης, παρουσιάζει σχετικά υψηλό δημοσιονομικό αντίκτυπο, καθώς κατέχει την 3η θέση αναφορικά με το πλήθος των αναθετουσών αρχών και αναφορικά με το πλήθος των συμβάσεων. Η συνολική συμβατική αξία σε σχέση με τις άλλες κατηγορίες δεν είναι τόσο υψηλή λόγω του σχετικά χαμηλού κόστους του, ωστόσο το φωτοαντιγραφικό χαρτί αποτελεί πάγια ανάγκη των αναθετουσών αρχών, ενώ ο ισχυρός

περιβαλλοντικός αντίκτυπος που έχει και τα σημαντικά οικολογικά οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση χαρτιού με «πράσινα χαρακτηριστικά» καθιστούν την εν λόγω επιλογή ενδεδειγμένη. Παράλληλα, με την προσπάθεια στροφής του δημόσιου τομέα προς την ηλεκτρονικοποίηση των διοικητικών διαδικασιών και την εξαρχής μείωση της κατανάλωσης χαρτιού, η προμήθεια φωτοαντιγραφικού χαρτιού με πράσινα χαρακτηριστικά έχει ήδη εφαρμοστεί στη χώρα μας σε μεμονωμένες περιπτώσεις αναθετουσών αρχών, αλλά και σε επίπεδο εθνικών κεντρικών αγορών (συμφωνίες πλαίσιο για την Κεντρική Κυβέρνηση). Υπάρχει, επομένως, ήδη ένα ικανό επίπεδο ωρίμανσης για την ενσωμάτωση της κατηγορίας αυτής στο παρόν Σχέδιο Δράσης.

Οι κατηγορίες «Υπολογιστές και Οθόνες», «Εξοπλισμός απεικόνισης», «Εσωτερικός φωτισμός» και «Κλιματιστικά μηχανήματα» δεν εμφανίζουν υψηλή θέση κατάταξης στον Πίνακα 1 και τα σχετικά διαγράμματα, δεδομένου ότι αποτελούν μέρος του πάγιου εξοπλισμού των αναθετουσών αρχών που δεν προχωρούν σε αντικατάστασή του σε σύντομα τακτά χρονικά διαστήματα, παρά μόνο σε ειδικές περιπτώσεις. Οι κατηγορίες αυτές όμως αφορούν σε προϊόντα που σχετίζονται άμεσα με την ενεργειακή κατανάλωση και τον θόρυβο και έχουν έντονο περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Δεδομένου μάλιστα ότι αυτά τα προϊόντα αποτελούν τεχνολογικά μέσα, που είναι αναπόσπαστα με την καθημερινή εργασία των υπαλλήλων γραφείου, καθίσταται αναγκαίο να αποτελέσουν μέρος του παρόντος Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Επιπλέον, οι τεχνολογικές εξελίξεις των προϊόντων αυτών σε σχέση με τα περιβαλλοντικά κριτήρια έχουν εφαρμοστεί ευρέως στην ευρωπαϊκή αγορά και συμμορφώνονται με όλες τις σχετικές Ευρωπαϊκές Οδηγίες και Κανονισμούς.

Η κατηγορία «μεταφορικά μέσα (οχήματα και υπηρεσίες μεταφοράς)» δεν θα μπορούσε να μην συμπεριλαμβάνεται στο παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης, αφού έχουν ήδη τεθεί ποσοτικοί στόχοι από την ΕΕ για τη χώρα μας μέσω της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1161 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2019 για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/33/ΕΚ σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών. Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται και τα λιπαντικά, όπου προτείνεται να μην αποκλεισθούν και τα προερχόμενα από αναγεννημένα βασικά έλαια, για τους εξής λόγους:

- Ο αποκλεισμός των αναγεννημένων λιπαντικών από τις δημόσιες προμήθειες έρχεται σε αντίθεση με το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Επικινδύνων Αποβλήτων³⁶, όπου αναφέρεται ότι: *«θα προωθηθεί η χρήση των λιπαντικών ελαίων που προκύπτουν από επεξεργασία (R9), κυρίως με την άρση τυχόν εμποδίων που προκύπτουν και λειτουργούν ανασταλτικά για την διάθεση τους στην αγορά.»*
- Επίσης στα αντίστοιχα κριτήρια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ήδη προβλέπεται η προμήθεια αναγεννημένων λιπαντικών κατ' ελάχιστον σε ποσοστό 25%³⁷.
- Οι δημόσιοι διαγωνισμοί λιπαντικών πρέπει να διενεργούνται βάσει συγκεκριμένων τεχνικών προδιαγραφών ζητούμενων προϊόντων, ανάλογα με τη χρήση για την οποία προορίζονται.
- Καμία αναλυτική μέθοδος δεν μπορεί να διακρίνει την προέλευση ενός βασικού ελαίου. Τα αναγεννημένα βασικά έλαια οφείλουν να καλύπτουν τις ίδιες προδιαγραφές με τα πρωτογενή, καθώς προορίζονται για τις ίδιες με αυτά χρήσεις. Κατά συνέπεια, απαίτηση για τα βασικά έλαια (αναγεννημένα και πρωτογενή) και τα λιπαντικά που παράγονται από αυτά, είναι και η απουσία ταξινόμησής τους, λόγω μη επικινδυνότητας.
- Επισφράγιση αυτής της απαίτησης, είναι η καταχώριση των αναγεννημένων βασικών ελαίων σύμφωνα με τον Κανονισμό REACH, όπως συμβαίνει με τα πρωτογενή.

³⁶ Η υπ' αρ. 62952/5384/30.12.16 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 4326).

³⁷ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Green Public Procurement and the Action Plan for the Circular Economy (Πράσινες δημόσιες συμβάσεις και το σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία), 2017, σ. 143

Προτείνεται επίσης, για λόγους περιβαλλοντικής προστασίας, εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος, της υγείας και ασφάλειας του τοπικού πληθυσμού και για την εφαρμογή των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης σε εργασίες που λαμβάνουν χώρα σε περιβαλλοντικά ευαίσθητα πεδία εφαρμογής, να προβλεφθεί ότι οι εταιρίες που πραγματοποιούν λιμενικές, λατομικές, μεταλλευτικές και εξορυκτικές εργασίες, καθώς και υπόγειες και υπέργειες εκσκαφές και άλλες εργασίες σε ευαίσθητα περιβάλλοντα, πρέπει να προμηθεύονται λιπαντικά ειδικών χαρακτηριστικών βιοαποδόμησης για μηχανήματα και εξοπλισμό, που μπορεί να προκαλέσει περιβαλλοντική επιβάρυνση σε περίπτωση αστοχίας του και διαρροή των λιπαντικών αυτών στο έδαφος, στον υδροφόρο ορίζοντα ή άλλον περιβαλλοντικά ευαίσθητο αποδέκτη, όπως θάλασσα, ποτάμι και λίμνη. Οι προδιαγραφές αυτές αφορούν σε λιπαντικά που χρησιμοποιούνται σε όλα τα συστήματα εξοπλισμού εκτός των λιπαντικών μηχανών εσωτερικής καύσης και συγκεκριμένα σε υδραυλικά συστήματα, αξονικά, κιβωτίων ταχυτήτων, διαφορικών συστημάτων, μετάδοσης κίνησης, εμβαπτιζόμενων φρένων. Επιπρόσθετα, αναφορικά με την χρήση λιπαντικών γράσων, σε όσες περιπτώσεις χρησιμοποιείται εξοπλισμός που έρχεται σε επαφή με υδάτινο αποδέκτη, όπως θάλασσα, ποτάμι και λίμνη, και μπορεί να προκαλέσει ρύπανση λόγω της επαφής του γράσου λίπανσης, είτε άμεσα, είτε έμμεσα (λόγω απόπλυσης από την βροχή) με τον αποδέκτη αυτό, πρέπει να χρησιμοποιούνται αντιστοίχως, βιοαποικοδομήσιμα γράσα. Οι ελάχιστες προδιαγραφές περιβαλλοντικών κριτηρίων ανά κατηγορία, ορίζονται στον πίνακα 9 του Παραρτήματος 2. Προτείνεται τέλος ως κρίσιμος, ο έλεγχος της συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές βιοαποικοδομησιμότητας, όπως αυτές ορίζονται από τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα και παρατίθενται στον πίνακα 2, μέσω οργανωμένων δειγματοληπτικών εργαστηριακών ελέγχων από το Γενικό Χημείο του Κράτους.

Το δομημένο περιβάλλον (κτίρια, δρόμοι κ.λπ.) ευθύνεται περίπου για το 40% του συνόλου των ρύπων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, οπότε και οι πράσινες συμβάσεις στον τομέα των δημόσιων κτηρίων και των δημόσιων δρόμων αποτελούν υψίστης σημασίας εργαλείο στρατηγικής, για τον μετριασμό των επιπτώσεων του δομημένου περιβάλλοντος στο περιβάλλον και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

Οι σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκύπτουν από τη λειτουργία κτιρίων γραφείων εξαιτίας της κατανάλωσης ενέργειας (συστήματα φωτισμού, θέρμανσης, ψύξης και αερισμού, αυτοματισμοί κ.α.) και εξαιτίας των δομικών υλικών κατά την κατασκευή τους (δάπεδα, στέγες, δομή, εξωτερικοί τοίχοι κ.α.), επιβάλλουν τη συμπερίληψη της κατηγορίας «σχεδιασμός κτιρίων γραφείων, κατασκευή και διαχείριση» στο Εθνικό Σχέδιο. Η ανακύκλωση και η επαναχρησιμοποίηση δομικών υλικών και προϊόντων, καθώς και ολόκληρων δομικών στοιχείων, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του δομημένου περιβάλλοντος και στην ανάπτυξη των αρχών της κυκλικής οικονομίας.

Επιπροσθέτως, η ανάκτηση και χρήση ανακυκλωμένων υλικών, όπως αδρανών προσμειγμάτων από απόβλητα εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ), συμβάλει στην ανάπτυξη της αγοράς δευτερογενών υλικών, η οποία αποτελεί βασική κατεύθυνση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, του νέου Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για την Κυκλική Οικονομία, καθώς και των εθνικών στόχων της Ελλάδας για την κυκλική οικονομία.

Στο πλαίσιο αυτό και σε συμφωνία με τις διεθνείς τάσεις και τις εθνικές δεσμεύσεις, αποτελεί καίρια επιδίωξη, τα αδρανή υλικά που χρησιμοποιούνται για τα δημόσια έργα και τα δημόσια κτίρια, να προέρχονται, σε ένα μικρό αρχικά ποσοστό (15%), από τα ανακτώμενα αδρανή υλικά των Αποβλήτων Εκσκαφών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ), που βαθμιαία θα αυξάνεται, όσο η οικονομία βελτιώνεται. Η προμήθεια των ανακτώμενων αδρανών υλικών θα πραγματοποιείται μόνο από τις μονάδες επεξεργασίας ΑΕΚΚ, οι οποίες υπάγονται σε Συλλογικά Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ) ανά την επικράτεια. Για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι απαραίτητη η θέσπιση των τεχνικών προδιαγραφών των αδρανών υλικών, τα οποία εξέρχονται των μονάδων επεξεργασίας ΑΕΚΚ, σε εθνικό επίπεδο, ώστε τα απόβλητα ΑΕΚΚ να αποτελούν προϊόντα ειδικών προδιαγραφών.

Η κατηγορία προϊόντων «συντήρηση δημόσιων χώρων» περιλαμβάνει δημόσιους χώρους όπως οδοί, δρόμοι και λεωφόροι, ποδηλατόδρομοι, πεζόδρομοι, πεζοδρόμια, υπόγειες διαβάσεις, κλίμακες, πλατείες, τεχνητοί κήποι και πάρκα - σιντριβάνια, λίμνες και τεχνητές λίμνες. Η κατηγορία αυτή δεν περιλαμβάνει φυσικά πάρκα και δάση, λιμένες, κανάλια, ακτογραμμές κ.λπ..

Όσον αφορά στην περίπτωση της συντήρησης δημόσιων χώρων» και ειδικότερα στην κατηγορία «προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών δημοσίων χώρων» περιλαμβάνεται η αγορά προϊόντων και υπηρεσιών κηπουρικής, η οποία περιέχει μεταξύ άλλων τα βελτιωτικά εδάφους, τις υπηρεσίες κηπουρικής και τα κλαδέματα, τη φύτευση φυτών και δένδρων, τις υπηρεσίες χορτοκάλυψης και σποράς και την άρδευση.

Οι κυριότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τα προϊόντα και τις υπηρεσίες κηπουρικής, κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής των προϊόντων και υπηρεσιών συντήρησης δημοσίων χώρων είναι:

- Η ρύπανση του εδάφους και των υδάτων, ο ευτροφισμός, η βιοσυσσώρευση και η βιομεγέθυνση επικίνδυνων ουσιών με αρνητικές και ακόμη και τοξικές συνέπειες στο περιβάλλον λόγω της ακατάλληλης χρήσης προϊόντων φυτοπροστασίας.
- Η κατάχρηση μη ανανεώσιμων πόρων, όπως η τύρφη, στα βελτιωτικά εδάφους.
- Η υψηλή κατανάλωση πόσιμου νερού.
- Η παραγωγή μεγάλης ποσότητας οργανικών αποβλήτων.
- Η παραγωγή μεγάλης ποσότητας απορριμμάτων συσκευασίας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προωθεί τη χρήση υλικών που προέρχονται από ανακύκλωση των βιολογικών αποβλήτων από τη χωριστή συλλογή, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όπου ειδικότερα αναφέρεται στη λιπασματοποίηση ή την αναερόβια χώνευση βιοαποδομήσιμων αποβλήτων κήπων και πάρκων, αποβλήτων τροφίμων και μαγειρείων από σπίτια, εστιατόρια, παρόχους υπηρεσιών εστίασης και χώρους πωλήσεων λιανικής, τα οποία συλλέγονται χωριστά. Η Ελληνική Κυβέρνηση προς την κατεύθυνση αυτή και στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας έχει αναπτύξει και υλοποιεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο συλλογής και επεξεργασίας βιοαποβλήτων, με την ανάπτυξη του συστήματος συλλογής του καφέ κάδου, καθώς και τη δημοπράτηση μονάδων επεξεργασίας βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ) ανά την επικράτεια.

Προκειμένου να προωθηθούν βασικές πτυχές της κυκλικής οικονομίας στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και σε συμφωνία με τις διεθνείς τάσεις και την εθνική στρατηγική διαχείρισης των βιοαποβλήτων, συνιστά καίρια επιδίωξη η υποχρέωση τα βελτιωτικά εδάφους που χρησιμοποιεί ο δημόσιος τομέας να προέρχονται κατά προτεραιότητα από τις εξόδους των Μονάδων Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ) ανά την επικράτεια, όταν αυτά πληρούν τα απαιτούμενα τεχνικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά, όπως αυτά περιγράφονται στην εργαλειοθήκη της ΕΕ.

Οι κατηγορίες «έπιπλα», «προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας», «προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών χώρων (καθαρισμός, κηπουρική)», «ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός χρησιμοποιούμενος στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης (υγειονομικός ΗΗΕ)» και «χρώματα, βερνίκια και υλικά οριζόντιας σήμανσης οδών» αποτελούν μέρος του παρόντος Εθνικού Σχεδίου Δράσης με ποσοτικούς στόχους σε προαιρετική βάση. Για τις κατηγορίες αυτές, που αποτελούν συνήθεις πάγιες ανάγκες των αναθετουσών αρχών, ο δημοσιονομικός αντίκτυπος και το περιβαλλοντικό αποτύπωμα είναι αξιοσημείωτα, ωστόσο οι συνθήκες της αγοράς και η ετοιμότητα των αναθετουσών αρχών δεν είναι αρκετά ώριμες, ώστε να τεθούν υποχρεωτικοί ποσοτικοί στόχοι για αυτά.

Τέλος, στο πλαίσιο της σταδιακής εφαρμογής των ΠΔΣ το παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης θέτει ποσοτικούς στόχους, βαθμιαία αυξανόμενους για την επόμενη τριετία, αλλά και βαθμιαία εφαρμοζόμενους από τις αναθέτουσες αρχές. Συγκεκριμένα, οι υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης είναι το πρώτο έτος η Κεντρική Κυβέρνηση, το δεύτερο έτος η Γενική Κυβέρνηση και το τρίτο έτος το σύνολο των αναθετουσών αρχών και των αναθετόντων φορέων,

προκειμένου το Εθνικό Σχέδιο Δράσης να εφαρμοστεί σταδιακά από το εθνικό στο περιφερειακό επίπεδο. Αυτό το μοντέλο σταδιακής προσαρμογής έχει δοκιμαστεί στη χώρα μας με επιτυχία στην περίπτωση της ηλεκτρονικοποίησης των Δημοσίων Συμβάσεων.

3.5 Αναλυτική παρουσίαση ως προς τα επιλεγμένα προϊόντα/υπηρεσίες και τα περιβαλλοντικά κριτήρια

A) Γενικές οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές για την υλοποίηση ΠΔΣ

1. Κατά τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των εγγράφων μίας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης για προμήθεια προϊόντων, παροχή υπηρεσιών και δημόσια έργα, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να ενσωματώνουν κριτήρια που χαρακτηρίζουν το προϊόν, την υπηρεσία ή το έργο «πράσινο» και αξιολογούνται με κατάλληλους συντελεστές βαρύτητας, ώστε να δίνουν προβάδισμα στις «πράσινες» λύσεις.
2. Κατά τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των εγγράφων μίας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να υιοθετούν, κατά κύριο λόγο, ως κριτήριο ανάθεσης την από οικονομική άποψη συμφερότερη προσφορά βάσει του κόστους με ανάλυση κόστους - αποτελεσματικότητας, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής (παράρτημα 4). Το κριτήριο ανάθεσης μπορεί, επίσης, να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας-τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει ειδικότερων κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων περιβαλλοντικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης.
3. Τα «πράσινα» χαρακτηριστικά, ο τρόπος βαθμολόγησής τους καθώς και η αναφορά σε οικολογικά πρότυπα και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης θα πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια. Κατά τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των εγγράφων μίας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να υιοθετούν όρους που προωθούν την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των προϊόντων. Πρέπει, επίσης, να εξασφαλίζουν την εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων, όπως συσκευασιών, ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών αποβλήτων, φορητών ηλεκτρικών στηλών (μπαταριών) και ελαστικών, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που αυτή είναι υποχρεωτική βάση της σχετικής νομοθεσίας.
4. Οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να εφαρμόζουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας τόσο ως αγοραστές κατά την προετοιμασία και τον σχεδιασμό μίας δημόσιας σύμβασης, όσο και ως καταναλωτές κατά τη διάρκεια χρήσης των προϊόντων ή παροχής της υπηρεσίας. Στο πλαίσιο αυτό τα διοικητικά έγγραφα και κάθε άλλου τύπου έγγραφα μπορούν να διακινούνται κατά το δυνατόν περισσότερο με ηλεκτρονικά μέσα, ώστε να αποφεύγεται η εκτύπωση ή η φωτοαντιγραφή τους. Εφόσον η εκτύπωση των εγγράφων είναι απαραίτητη, τότε αυτή μπορεί να γίνεται και στις δύο όψεις του φύλλου χαρτιού και τα χρησιμοποιημένα να συλλέγονται προς ανακύκλωση.
5. Σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, ο δημόσιος τομέας μπορεί να εφαρμόσει ανάλογες αρχές «κυκλικότητας» στις δημόσιες συμβάσεις, όπως τη χρηματοδοτική μίσθωση. Ο δημόσιος τομέας μπορεί να καλύπτει τις ανάγκες του σε εξοπλισμό μηχανοργάνωσης, σε ιατρικό και νοσοκομειακό εξοπλισμό και σε μηχανοκίνητα οχήματα με συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και κυρίως με συμβάσεις λειτουργικής χρηματοδοτικής μίσθωσης. Στην περίπτωση των συμβάσεων λειτουργικής χρηματοδοτικής μίσθωσης, κατά τη λήξη του συμβατικού χρόνου παρέχεται στα ως άνω πρόσωπα το δικαίωμα της αγοράς ή της ανανέωσης της μίσθωσης, χωρίς επιπλέον να αποκλείονται η δωρεά προϊόντων ή η αγορά μεταχειρισμένων προϊόντων.
6. Κατά τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των εγγράφων μίας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης για παροχή υπηρεσιών ηλεκτρικής ενέργειας, οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να ζητούν από τον εκάστοτε πάροχο ηλεκτρικής ενέργειας εγγυήσεις προέλευσης ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (πράσινο πιστοποιητικό). Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι η ενέργεια που καταναλώνει ο δημόσιος τομέας προέρχεται μόνον από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
7. Πέραν των ανωτέρω, οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να υιοθετήσουν τα προτεινόμενα πράσινα κριτήρια της ΕΕ για όλες τις κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών

(https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm) και να καταχωρούν στο ΚΗΜΔΗΣ τις ΠΔΣ, για κάθε περίπτωση προϊόντος, υπηρεσίας και δημοσίων έργων, κατά την οποία έχουν εφαρμόσει τα κριτήρια αυτά.

Β) Πίνακας υλοποίησης Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Πίνακας Β1.

Πίνακας Υλοποίησης Εθνικού Σχεδίου Δράσης			
Παραδοτέο	Ορόσημο	Χρονοδιάγραμμα	Υπεύθυνος/οι Φορέας/εις Υλοποίησης
Επικύρωση Σχεδίου Δράσης	κοινή υπουργική απόφαση	31-10-2020	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Δημιουργία Λογότυπου	Λογότυπο ολοκληρωμένο και έτοιμο προς χρήση	31-12-2020	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων
Ενημερωτικό Υλικό (Οδηγός κλπ)	Ενημερωτικό υλικό διαθέσιμο για χρήση	31-12-2020	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
Δημιουργία ιστοσελίδας	Λειτουργία ιστοσελίδας	31-12-2020	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων
Δημιουργία και λειτουργία help desk	Δημιουργία και λειτουργία help desk	31-12-2020	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων
Ενημερωτικές εκδηλώσεις	Διοργάνωση 2 πρώτων σεμιναρίων	31-12-2020	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Υγείας, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
	Διοργάνωση 2 επόμενων σεμιναρίων	30-6-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Υγείας, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
	Διοργάνωση 2 επόμενων σεμιναρίων	30-6-2022	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Υγείας, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
Διενέργεια διαγωνισμών για τουλάχιστον τρεις	Σύνταξη, δημοσίευση διακηρύξεων και διενέργεια διαγωνισμών	31-12-2020	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων)

κατηγορίες αγαθών των Πινάκων Β2 και Β3			
Διενέργεια πιλοτικών διαγωνισμών για δύο αγαθά στον τομέα των προμηθειών υγείας	Σύνταξη, δημοσίευση διακηρύξεων και διενέργεια διαγωνισμών	31-12-2020	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων), Υπουργείο Υγείας
Διερεύνηση τεχνικών προδιαγραφών για χρήση ανακτώμενων αδρανών από μονάδες ΑΕΚΚ στα δημόσια έργα	Σύσταση ομάδας εργασίας και ανάλυση βέλτιστων πρακτικών και υφιστάμενης κατάστασης	31-12-2020	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης
Εκπόνηση ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών για πλαστικές σακούλες απορριμμάτων μίας χρήσης	Εκπόνηση ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών για πλαστικές σακούλες απορριμμάτων μίας χρήσης	31-12-2020	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων), Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Μελέτη μεθόδου κοστολόγησης του κύκλου ζωής για τουλάχιστον μία κατηγορία αγαθών	Σύνταξη μελέτης εφαρμογής	31-12-2020	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων), Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
Μελέτη πιλοτικής εφαρμογής πράσινων κριτηρίων σε διαγωνισμούς για τρόφιμα και υπηρεσίες τροφοδοσίας	Σύνταξη μελέτης εφαρμογής και διαβούλευση με την αγορά και τις αναθέτουσες αρχές	31-12-2020	Επιτροπή για ΠΔΣ
Μελέτη πιλοτικής εφαρμογής πράσινων κριτηρίων σε διαγωνισμούς προϊόντα και εξοπλισμός καθαρισμού και υπηρεσίες καθαρισμού	Σύνταξη μελέτης εφαρμογής και διαβούλευση με την αγορά και τις αναθέτουσες αρχές	31-12-2020	Επιτροπή για ΠΔΣ
Έκθεση ΔΕΘ	Παρουσίαση στη ΔΕΘ	ΔΕΘ 2021 - 86η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης ΔΕΘ 2022 - 87η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης ΔΕΘ 2023 - 87η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
1η Ετήσια αναφορά	Δημοσιοποίηση 1ης ετήσιας	Ένα εξάμηνο μετά το	Επιτροπή για ΠΔΣ

παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	αναφοράς παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	πέρας της περιόδου αναφοράς	
2η Ετήσια αναφορά παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	Δημοσιοποίηση 2ης ετήσιας αναφοράς παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	Ένα εξάμηνο μετά το πέρας της περιόδου αναφοράς	Επιτροπή για ΠΔΣ
3η Ετήσια αναφορά παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	Δημοσιοποίηση 3ης ετήσιας αναφοράς παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	Ένα εξάμηνο μετά το πέρας της περιόδου αναφοράς	Επιτροπή για ΠΔΣ
Επικαιροποιημένο Εθνικό Σχέδιο Δράσης	Εκπόνηση επικαιροποιημένου Εθνικού Σχεδίου Δράσης	31-12-2024	Επιτροπή για ΠΔΣ

Εθνικοί Στόχοι προώθησης των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων

Στη συνέχεια παρουσιάζονται σε μορφή πίνακα οι ποσοτικοί στόχοι για την τριετία 2021 έως και 2023 για τις κατηγορίες δημοσίων συμβάσεων δεσμευτικής και μη δεσμευτικής εφαρμογής, καθώς και οι υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίησή τους. Οι ποσοτικοί στόχοι αναφέρονται στο σύνολο των δημοσίων συμβάσεων που θα προκηρυσσονται κατ' έτος από το σύνολο των υπευθύνων φορέων υλοποίησης ανά κατηγορία.

Μια διαδικασία διαγωνισμού θεωρείται «πράσινη», αν είχε ως αποτέλεσμα τη σύναψη σύμβασης που πληροί τα «στοιχειώδη» κριτήρια ΠΔΣ, όπως αναλυτικά αναφέρεται στην παρ. 2.1.

Το σύνολο των πράσινων κριτηρίων που έχει θεσπίσει η ΕΕ αναλύονται στη σχετική ιστοσελίδα (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm).

Πίνακας Β2

Κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών δεσμευτικής εφαρμογής	Εθνικοί Στόχοι κατ' έτος		
	Έναρξη από 1.1.2021 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Κεντρικές κυβερνητικές αρχές	Έναρξη από 1.1.2022 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές	Έναρξη από 1.1.2023 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Αναθέτοντες φορείς
Χαρτί φωτοαντιγραφής και γραφής 1α) Χαρτί από ανακτημένες ίνες 1β) Χαρτί από παρθένες ίνες αειφόρου συγκομιδής	1α) 20% 1β) 80%	1α) 30% 1β) 70%	1α) 40% 1β) 60%

Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες 2α) Ηλεκτρονικοί υπολογιστές 2β) Οθόνες	2α) 50% 2β) 50%	2α) 50% 2β) 50%	2α) 50% 2β) 50%
Εξοπλισμός απεικόνισης (εκτυπωτές, σαρωτές, πολυμηχανήματα φωτοαντιγραφής, εκτύπωσης και σάρωσης)	50%	50%	50%
Εσωτερικός φωτισμός - Λαμπτήρες LED	50%	50%	50%
Κλιματιστικά μηχανήματα	50%	50%	50%
Βιοαποικοδομήσιμα λιπαντικά μέσα	50%	50%	50%
Μεταφορικά μέσα (οχήματα και υπηρεσίες μεταφοράς)	Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161, όπως αυτή θα ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο (και με το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ))	Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161 όπως αυτή θα ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο	Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161 όπως αυτή θα ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο

Τα στοιχειώδη κριτήρια για τις κατηγορίες του παραπάνω πίνακα περιγράφονται στο Παράρτημα 2 του παρόντος.

Πίνακας Β3

Κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών μη δεσμευτικής εφαρμογής	Εθνικοί Στόχοι κατ' έτος		
	Έναρξη από 1.1.2021 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Κεντρικές κυβερνητικές αρχές	Έναρξη από 1.1.2022 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές	Έναρξη από 1.1.2023 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Αναθέτοντες φορείς
Έπιπλα	50%	50%	50%
Προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας	50%	50%	50%

Προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών δημοσίων χώρων (Καθαρισμός, κηπουρική)	50%	50%	50%
Υποδομές διαχείρισης λυμάτων	-----	20%	20%
Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός χρησιμοποιούμενος στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης (Υγειονομικός ΗΗΕ)	50%	50%	50%
Αναγεννημένα λιπαντικά μέσα	20%	20%	20%
Σχεδιασμός οδοποιίας, κατασκευή και συντήρηση	15%	25%	40%
Σχεδιασμός κτιρίων γραφείων, κατασκευή και διαχείριση	15%	25%	40%

Το σύνολο των κριτηρίων, στοιχειώδη και αναλυτικά, αναφέρονται στον ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm).

4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

4.1 Επιτροπή διοίκησης και παρακολούθησης της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Όπως προβλέπεται στον ν. 4342/2015, αρμόδιο όργανο για την αξιολόγηση, παρακολούθηση της εφαρμογής και επικαιροποίηση της εθνικής πολιτικής και του Σχεδίου Δράσης ορίζεται ενδεκαμελής Επιτροπή και αναφέρονται αναλυτικά οι αρμοδιότητές της. Η συνολική διαχείριση και ο συντονισμός του Σχεδίου Δράσης αναφέρονται στα εξής:

- στην έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
- στην εισήγηση προς τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων και τον κατά περίπτωση συναρμόδιο Υπουργό κάθε αναγκαίας νομοθετικής ρύθμισης και τροποποίησης του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, όπου απαιτείται, καθώς και της λήψης των αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή των διατάξεων για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις και την πραγματοποίηση του σκοπού τους,
- στην έγκαιρη ενημέρωση των προμηθευτών των δημοσίων φορέων, καθώς και άλλων ενδιαφερομένων,
- στην αξιολόγηση, την παρακολούθηση της εφαρμογής και την επικαιροποίηση της εθνικής πολιτικής και του σχεδίου δράσης στη χώρα μας,
- στην εισήγηση προς τον υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων και τον κατά περίπτωση συναρμόδιο Υπουργό της ανάθεσης μελετών και προγραμμάτων, για την προώθηση της

εφαρμογής των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και του έργου της Επιτροπής, της οργάνωσης ή συμμετοχής σε σεμινάρια, προγράμματα, διαλέξεις ή δημόσιες συζητήσεις για την ενημέρωση, την ανάπτυξη και διάδοση των αρχών και εφαρμογών των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και

- στη γνωμοδότηση προς τον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό για τη συγκρότηση επιμέρους ομάδων εργασίας στο Υπουργείο του για την παροχή συνδρομής στο έργο της επιτροπής και στα επιμέρους θέματα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων που άπτονται της αρμοδιότητάς του.

4.2 επικαιροποίηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης θα επικαιροποιείται ανά τριετία. Στην περίπτωση που στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα, κριθεί ότι λόγω επικαιροποίησης της ευρωπαϊκής νομοθεσίας ή των εθνικών στόχων για μείωση του αποτυπώματος άνθρακα, προσαρμογή και μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, επίτευξη κυκλικότητας στη οικονομία και εν γένει μείωση του αποτυπώματος του δημοσίου απαιτούνται επιπλέον δράσεις, το παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης δύναται να επικαιροποιείται ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες, ποτέ όμως πέραν της τριετίας.

4.3 Δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών

Οι δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών, αποτελούν τον πυρήνα της επιτυχίας υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Για τον λόγο αυτό, έχουν προβλεφθεί απτές δράσεις, η υλοποίηση των οποίων αναμένεται να συνδράμει στην επίτευξη κυκλικότητας της οικονομίας στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Ακολουθεί συνοπτική περιγραφή των εν λόγω δράσεων, των αναμενόμενων αποτελεσμάτων, οροσήμων και παραδοτέων.

A) Δημιουργία λογοτύπου

Το λογότυπο των ΠΔΣ, το οποίο θα δημιουργηθεί το πρώτο εξάμηνο υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, είναι μία κρίσιμη πτυχή της προώθησης των ΠΔΣ. Θα είναι ένα μικρό διακριτικό σήμα που θα αντιπροσωπεύει τις ΠΔΣ και θα χρησιμοποιείται με σκοπό να τις επικοινωνήσει στους εμπλεκόμενους και να τις κάνει αναγνωρίσιμες. Πρέπει να συνδυάζει τα τυπογραφικά και γραφιστικά στοιχεία με τέτοιο τρόπο, ώστε αφενός να εκφράζει απόλυτα τη φιλοσοφία, το όραμα, τις αξίες και τους στόχους των ΠΔΣ και αφετέρου να προσελκύει το κοινό στο οποίο απευθύνεται. Πρέπει να είναι σχεδιασμένο με απλές φόρμες και γεωμετρικά σχήματα και με τα κατάλληλα χρώματα, να είναι πάντα πιστό στους κανόνες σχεδιασμού του, δηλαδή να μην παρουσιάζεται με διαφορετικό μέγεθος και διαφορετικά χρώματα, και να παραμένει αμετάβλητο σε κάθε μορφή οπτικής επικοινωνίας, είτε αυτή είναι έντυπη, είτε ηλεκτρονική. Πρέπει, επίσης, να είναι στην ελληνική και την αγγλική Γλώσσα.

Στη θεωρία του μάρκετινγκ υπάρχουν κατά βάση τρία στοιχεία που πρέπει να διαθέτει ένα λογότυπο για να θεωρηθεί πετυχημένο: να είναι κατάλληλο για την εκάστοτε περίπτωση, να μένει αξέχαστο και να έχει απλή μορφή. Επιπλέον, είναι σημαντικό το λογότυπο να είναι πρωτότυπο.

B) Κατασκευή και λειτουργία ιστοσελίδας

Η ιστοσελίδα θεωρείται βασικό κανάλι για την εξωστρέφεια, την επικοινωνία και την προβολή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Ως εκ τούτου, αμέσως μετά την έναρξη υλοποίησης του θα δημιουργηθεί, θα σχεδιαστεί και θα αναπτυχθεί ιστοσελίδα, η οποία θα είναι προσβάσιμη στο ευρύ κοινό το αργότερο έως το τέλος του πρώτου εξαμήνου.

Η ιστοσελίδα θα προσφέρει σε κάθε ενδιαφερόμενο, επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με δράσεις που σχετίζονται με τις ΠΔΣ, την πρόοδο υλοποίησης των επιμέρους δράσεων και τα αποτελέσματά υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.

Το περιεχόμενο της ιστοσελίδας θα καταγράφεται στην ελληνική και αγγλική γλώσσα.

Γ) Δημοσιοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης αμέσως μετά την έγκρισή του θα δημοσιοποιηθεί στους ιστοχώρους των Υπουργείων Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υποδομών και Μεταφορών, Υγείας, Εσωτερικών και της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων. Παράλληλα, το σχέδιο δράσης, θα αποσταλεί σε όλες τις αναθέτουσες αρχές του δημοσίου, σε ηλεκτρονική μορφή (PDF) τον πρώτο μήνα υλοποίησης ενώ θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα για τις ΠΔΣ.

Επιπλέον, το εν λόγω Σχέδιο Δράσης, θα αποσταλεί εντός τριών μηνών από την έναρξη υλοποίησής του, στους αρμόδιους ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς προς ενημέρωσή τους.

Δ) Δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών

Για τους σκοπούς της ενημέρωσης των δημόσιων φορέων και του ιδιωτικού τομέα, θα διοργανωθούν σε βάθος τριετίας, τουλάχιστον έξι θεματικά ενημερωτικά και εκπαιδευτικά σεμινάρια (δύο κατ' έτος), στα οποία θα προσκληθούν τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να συμμετάσχουν, να ενημερωθούν, να εκπαιδευτούν και να ευαισθητοποιηθούν για τις διαδικασίες, που θα πρέπει πλέον να ακολουθούν. Για τον σκοπό αυτό, θα αναπτυχθεί και παραχθεί ενημερωτικό υλικό, προκειμένου να υπάρξει ορθή ενημέρωση και εκπαίδευση των ενδιαφερομένων μερών. Το ενημερωτικό υλικό θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ενημερωτικά φυλλάδια που θα επικοινωνούν τις παραπάνω δράσεις και θα ενημερώνουν για τις διαδικασίες των πράσινων δημόσιων συμβάσεων. Το ενημερωτικό υλικό θα παραχθεί και σε ηλεκτρονική μορφή, ώστε να διοχετευτεί σε δημόσιους φορείς και ιδιωτικούς φορείς.

Στόχοι είναι:

- η ανάπτυξη δεξιοτήτων στις αναθέτουσες αρχές για τα οφέλη και τις δυνατότητες από την εφαρμογή των ΠΔΣ,
- η ενημέρωση των εκπροσώπων της αγοράς και των επιχειρηματιών για την πρόθεση του δημόσιου τομέα να προχωρήσει στο «πρασίνισμα» των δημοσίων συμβάσεων, αλλά και για τα οφέλη που προκύπτουν για τους διαφόρους κλάδους από την πιστοποίηση των προϊόντων και την προώθηση της παραγωγής περιβαλλοντικά φιλικών προϊόντων καθώς και η προσαρμογή της ελληνικής αγοράς στα νέα δεδομένα και
- η ενημέρωση του κοινού για τα περιβαλλοντικά και εν δυνάμει κοινωνικά οφέλη από την αγορά περιβαλλοντικά φιλικών προϊόντων που θα συνδράμει παράλληλα στην ευαισθητοποίηση και ανάπτυξη περιβαλλοντικής κουλτούρας της κοινωνίας και ιδιαίτερα της νεολαίας.

Για τους σκοπούς της διοργάνωσης των σεμιναρίων, θα χρησιμοποιηθούν κυρίως ηλεκτρονικά μέσα και οι απαραίτητες συμβάσεις θα υλοποιηθούν με πράσινα κριτήρια, όπως αυτά έχουν τεθεί στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης.

Έχει ήδη δημιουργηθεί πρόγραμμα επιμόρφωσης στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) με θέμα «Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις».

Σε συνεργασία με υφιστάμενες δομές του δημοσίου θα διοργανωθούν ενημερωτικές και επιμορφωτικές εκδηλώσεις σε όλη την ελληνική επικράτεια, καθώς και σεμινάρια κατάρτισης και θα διακινηθεί χρήσιμο υλικό, όπως οδηγίοι καλών πρακτικών, εφαρμογές ανάλυσης κύκλου ζωής έργων,

παραδείγματα Πράσινων και Κυκλικών Δημοσίων Συμβάσεων και ηλεκτρονικά εργαλεία τηλεδιασκέψεων, όπως επίσης διαδραστικά ηλεκτρονικά εργαλεία.

Τέτοιες δομές είναι:

- η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης,
- το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης,
- το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΥΠΕΝ).

Αποδέκτες των δράσεων αυτών θα είναι φορείς του δημοσίου και της αυτοδιοίκησης, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, καθώς και εμπλεκόμενοι φορείς της παραγωγής σε εφαρμογή προγράμματος που θα επεξεργαστεί η Επιτροπή.

Επιπλέον, θα γίνει προσπάθεια ένταξης των σεμιναρίων σε τρέχουσες εκδηλώσεις όπως το Φόρουμ Κυκλικής Οικονομίας, Εθνικά-Διεθνή συνέδρια, Green Public Procurement Events της ΕΕ, εκδηλώσεις του ΟΟΣΑ για την προώθηση του εγχειριδίου για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις, η ετήσια εκδήλωση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί το περιβαλλοντικό και οικονομικό αποτύπωμα αυτών.

Στην Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ) θα υπάρχει παρουσία με περίπτερο που θα επικοινωνεί το Εθνικό Σχέδιο Δράσης και την εστίαση στις πράσινες δημόσιες συμβάσεις.

Θα συνδιοργανωθούν κύκλοι σεμιναρίων με την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), προκειμένου να εκπαιδευτούν οι δημοτικοί υπάλληλοι στις πράσινες δημόσιες συμβάσεις.

Τέλος, θα δημοσιευθούν άρθρα στον εθνικό και διεθνή τύπο σχετικά με την πρόοδο εξέλιξης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Μπορούν να κοινοποιηθούν οι θεματικές ενότητες του σχεδίου δράσης και τα πράσινα κριτήρια της ΕΕ. Μετά την ετήσια έκθεση αξιολόγησης τα αποτελέσματα μπορούν να ανακοινώνονται στα αρμόδια Υπουργεία, αλλά και στον τύπο. Θεμιτό είναι να χρησιμοποιηθεί και ο ηλεκτρονικός τύπος.

4.4 Παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης, αποτελεί τη σημαντικότερη παράμετρο για την επιτυχία του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Η «Επιτροπή Διοίκησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης της Υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης» ως το πλέον αρμόδιο όργανο, έχει την ευθύνη για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής και την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησής της. Για τον σκοπό αυτό, έχουν τεθεί ποσοτικοί δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης (KPIs-Key Performance indicators), οι οποίοι θα ελέγχονται σε συνεχή βάση, ενώ θα αναφέρονται σε ετήσια βάση (ήτοι κάθε 12 μήνες).

Η επιλογή των δεικτών βασίστηκε στην ύπαρξη του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ-ΚΗΜΔΗΣ), το οποίο επιτρέπει την άμεση, αξιόπιστη και πλήρως αυτοματοποιημένη καταγραφή του συνόλου των προμηθειών των φορέων του δημοσίου. Οι δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης, έρχονται σε πλήρη συμφωνία με τους δείκτες που έχουν τεθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανακοίνωσή της «Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος») αλλά και με τις δυνατότητες της σύγχρονης πλατφόρμας COM 2008(400).

Με κατάλληλη τροποποίηση της ψηφιακής μορφής του Εθνικού Συστήματος και συμπλήρωσης κατάλληλου πεδίου, θα καταχωρούνται στο σύστημα όλες οι πράσινες δημόσιες συμβάσεις και αυτομάτως θα κωδικοποιούνται για στατιστική επεξεργασία.

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται οι δείκτες που υιοθετούνται με το παρόν κείμενο. Η κατηγοριοποίηση περιλαμβάνει βασικούς και δευτερεύοντες δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.

Δείκτες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης			
A/A	KPIs	Μονάδα Μέτρησης	Μέθοδος Μέτρησης
1.	Βασικός δείκτης: Ο συνολικός αριθμός των ΠΔΣ σε σχέση με το συνολικό αριθμό των δημόσιων συμβάσεων	% ποσοστό	Ετήσια Στοιχεία από πλατφόρμα: http://www.eprocurement.gov.gr
2.	Βασικός δείκτης: Η συνολική αξία των ΠΔΣ	ευρώ	Ετήσια Στοιχεία από πλατφόρμα: http://www.eprocurement.gov.gr
3.	Βασικός δείκτης: Η συνολική αξία των ΠΔΣ σε σχέση με τη συνολική αξία των δημόσιων συμβάσεων	% ποσοστό	Ετήσια Στοιχεία από πλατφόρμα: http://www.eprocurement.gov.gr
4.	Βασικός δείκτης: Η αξία των επιμέρους κατηγοριών προϊόντων/υπηρεσιών των δημόσιων συμβάσεων	ευρώ	Ετήσια Στοιχεία από πλατφόρμα: http://www.eprocurement.gov.gr
5.	Βασικός δείκτης: Ο συνολικός αριθμός των επιμέρους κατηγοριών προϊόντων/υπηρεσιών σε σχέση με τον συνολικό αριθμό των δημόσιων συμβάσεων	% ποσοστό	Ετήσια Στοιχεία από πλατφόρμα: http://www.eprocurement.gov.gr
6.	Βασικός δείκτης: Το σύνολο των υποχρεωτικών ΠΔΣ σε σχέση με το σύνολο των δημοσίων συμβάσεων	% ποσοστό	Ετήσια Στοιχεία από πλατφόρμα: http://www.eprocurement.gov.gr
7.	Βασικός δείκτης: Το σύνολο των προαιρετικών ΠΔΣ σε σχέση με το σύνολο των δημοσίων συμβάσεων	% ποσοστό	Ετήσια Στοιχεία από πλατφόρμα: http://www.eprocurement.gov.gr
8.	Δευτερεύων δείκτης: Ο αριθμός των φορέων που έκαναν πράσινες προμήθειες ανά έτος		Ετήσια Στοιχεία από πλατφόρμα: http://www.eprocurement.gov.gr
9.	Δευτερεύων δείκτης: Ο αριθμός φορέων/ατόμων που ενημερώθηκαν/εκπαιδεύτηκαν σε σχετικά σεμινάρια ανά έτος		Λίστες συμμετοχής σεμιναρίων

Στοιχεία σχετικά με την εξέλιξη της πορείας υλοποίησης δύναται να ζητούνται από την αρμόδια Επιτροπή μέσω στοχευμένων ερωτηματολογίων, τα οποία οι αναθέτουσες αρχές θα καλούνται να συμπληρώνουν σε ετήσια βάση. Σαν αποτέλεσμα των ανωτέρω, θα προκύψουν τρεις ετήσιες συνοπτικές εκθέσεις, στις οποίες θα περιγράφεται η πορεία εξέλιξης της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Ομάδες των αγαθών με το μεγαλύτερο πλήθος συμβάσεων, τη μεγαλύτερη αξία συμβάσεων και τη ζήτηση από το μεγαλύτερο πλήθος αναθετούσων αρχών

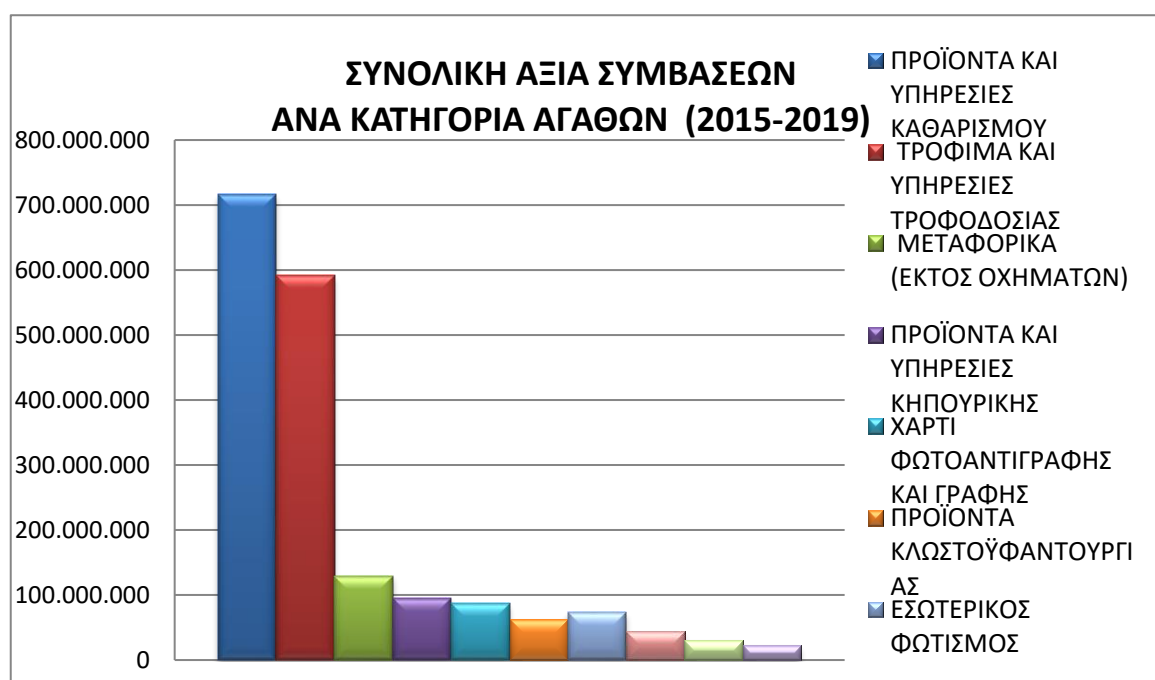
ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Στοιχεία (ΕΣΗΔΗΣ) για τα έτη 2015-2019

		ΕΤΟΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΑΞΙΑ	ΠΛΗΘΟΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΩΝ ΑΡΧΩΝ
1	Εξοπλισμός απεικόνισης	2015	681	2.879.475,52	512
		2016	850	8.559.830,98	599
		2017	751	3.626.146,87	567
		2018	819	6.405.822,19	631
		2019	856	8.690.581,65	594
			3.957	30.161.857,21	2.903
2	Τρόφιμα και υπηρεσίες τροφοδοσίας	2015	3.751	109.392.259,60	1.099
		2016	4.494	126.030.752,11	1.177
		2017	3.682	98.561.158,35	1.144
		2018	3.504	123.978.330,25	1.187
		2019	3.388	133.334.852,02	1.094
			18.819	591.297.352,33	5.701
3	Προϊόντα και υπηρεσίες κηπουρικής	2015	868	11.788.155,09	567
		2016	1.052	22.023.381,74	615
		2017	1.016	11.728.377,50	597
		2018	1.103	19.635.183,30	661
		2019	1.266	30.317.035,43	659
			5.305	95.492.133,06	3.099
4	Έπιπλα	2015	389	3.638.688,56	247
		2016	387	6.066.075,72	258
		2017	504	3.489.441,87	321
		2018	558	4.300.106,10	393
		2019	504	5.308.838,45	350
			2.342	22.803.150,70	1.569
5	Προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού	2015	5.234	124.905.049,17	1.655
		2016	6.665	278.700.997,00	1.968
		2017	5.029	97.650.569,08	1.850
		2018	4.647	103.120.307,75	1.855
		2019	4.638	111.853.493,27	1.807
			26.213	716.230.416,27	9.135
6	Χαρτί φωτοαντιγραφής και γραφής	2015	1.253	10.957.349,79	729

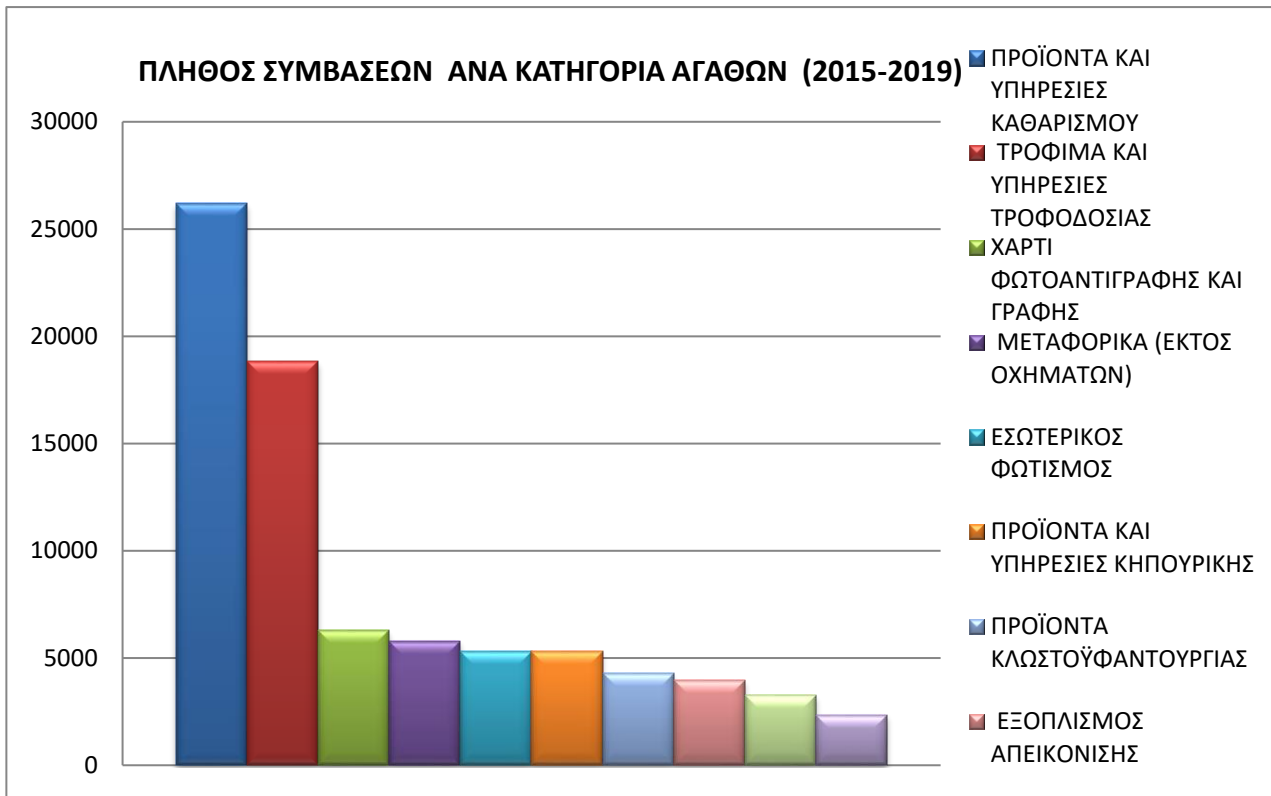

		2016	1.381	16.932.464,86	754
		2017	1.335	15.663.214,83	882
		2018	1.164	18.104.238,80	825
		2019	1.170	24.796.440,77	746
			6.303	86.453.709,05	3.936
7	Μεταφορικά (Εκτός οχημάτων)	2015	1.245	20.691.313,21	585
		2016	1.433	23.527.882,65	644
		2017	1.113	21.982.363,53	601
		2018	1.054	24.945.728,14	584
		2019	946	37.911.421,12	542
			5.791	129.058.708,65	2.956
8	Προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας	2015	1.098	10.524.784,61	453
		2016	1.340	12.565.813,67	536
		2017	642	8.353.036,79	480
		2018	655	19.217.265,04	484
		2019	557	11.682.783,11	425
			4.292	62.343.683,22	2.378
9	Υπολογιστές και οθόνες	2015	497	7.929.471,27	265
		2016	614	6.085.869,04	303
		2017	591	3.589.226,63	406
		2018	808	13.767.917,39	456
		2019	749	12.545.569,36	460
			3.259	43.918.053,69	1.890
10	Εσωτερικός φωτισμός	2015	1.017	14.279.966,79	374
		2016	1.127	10.975.940,22	409
		2017	1.033	9.616.893,50	669
		2018	997	13.430.121,65	645
		2019	1.132	25.124.523,41	700
			5.306	73.427.445,57	2.797

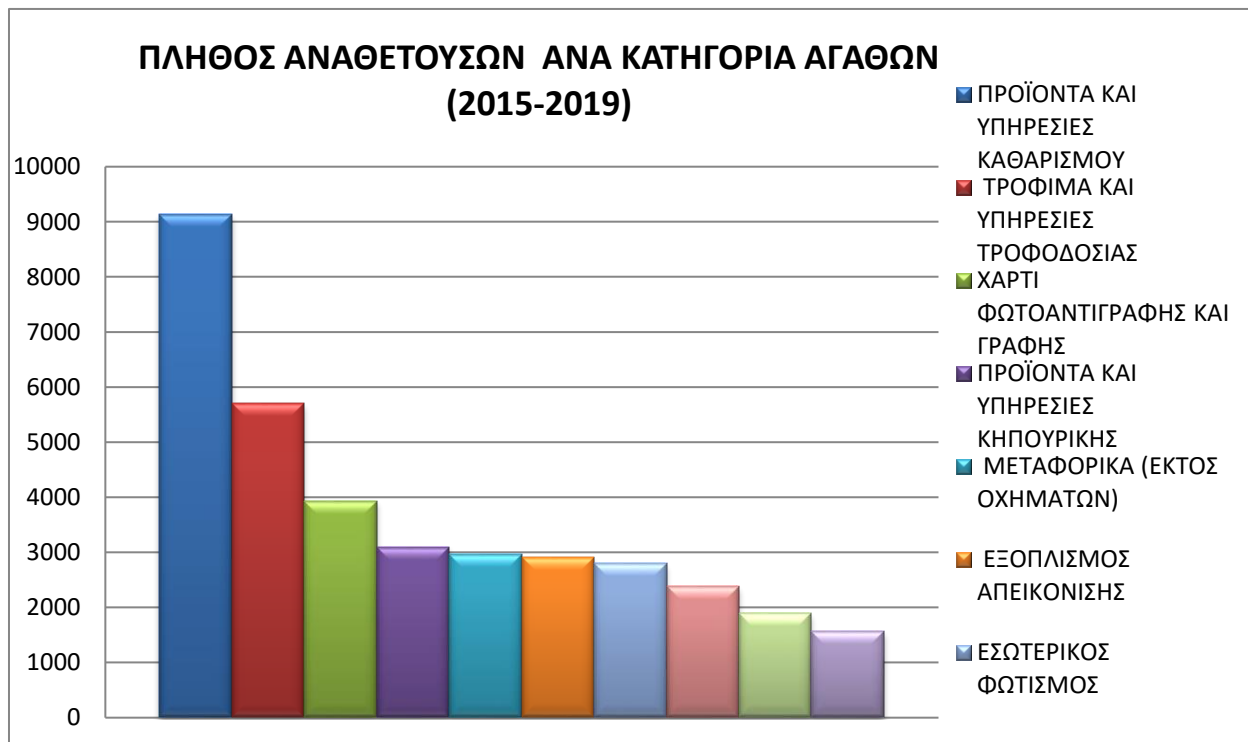
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: Συνολική αξία συμβάσεων ανά κατηγορία αγαθών για το σύνολο των ετών 2015-2019

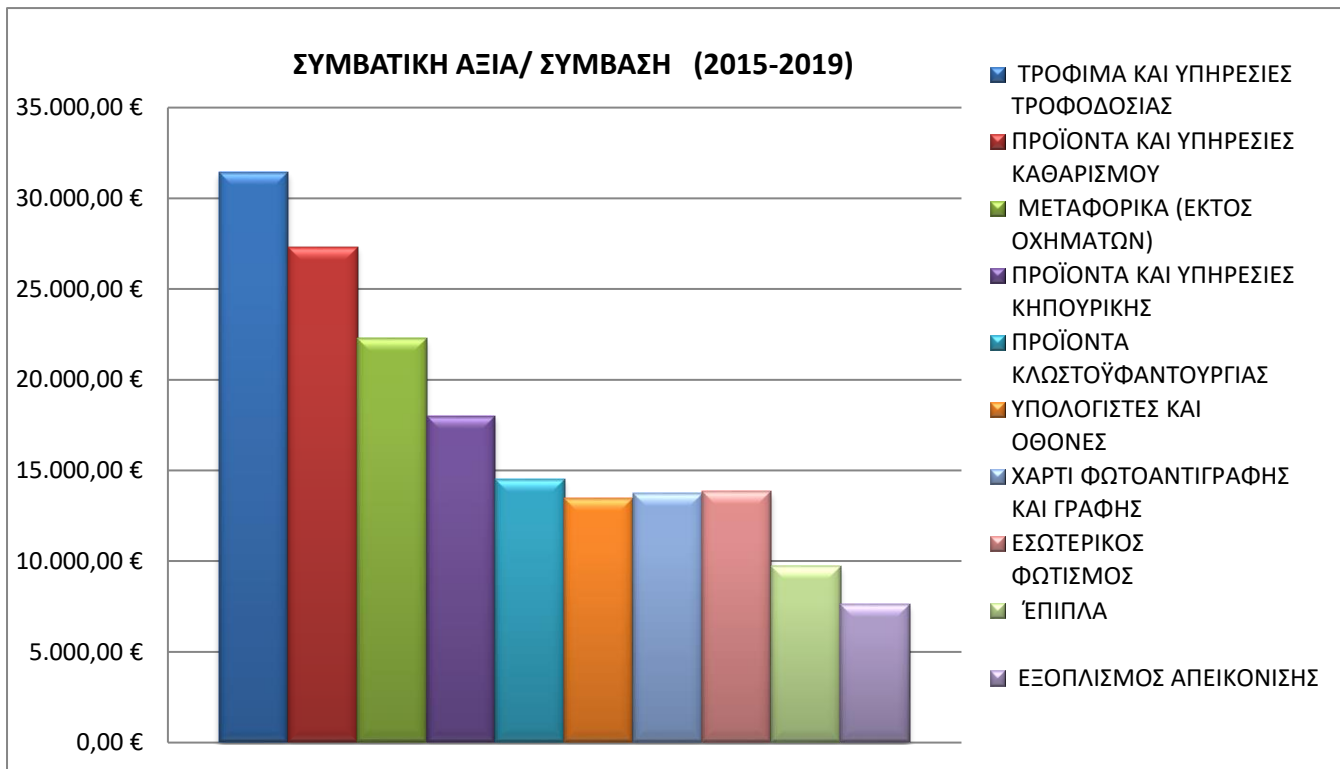
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: Πλήθος συμβάσεων για το σύνολο των ετών 2015-2019 ανά κατηγορία αγαθών

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: Πλήθος αναθετουσών αρχών που έχουν συνάψει συμβάσεις για κάθε κατηγορία αγαθών κατά το χρονικό διάστημα 2015-2019.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4: Μέση συμβατική αξία ανά σύμβαση συνολικά κατά το χρονικό διάστημα 2015-2019.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Πράσινα κριτήρια για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

1. Φωτοαντιγραφικό και εκτυπωτικό χαρτί

Αυτή η ομάδα προϊόντων περιλαμβάνει άγραφο χαρτί που προορίζεται για γραφή, εκτύπωση και παραγωγή φωτοαντιγράφων (έως 170g/m²), το οποίο πωλείται σε φύλλα ή ρολά.

Δεν περιλαμβάνονται τελικά προϊόντα χαρτιού, όπως σημειωματάρια, τετράδια σχεδίου, ημερολόγια, εγχειρίδια, κ.λπ.

Το σύνολο των στοιχειωδών και των αναλυτικών κριτηρίων για αυτή την ομάδα προϊόντων βρίσκονται στον σύνδεσμο https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm.

1α) Χαρτί από ανακτημένες ίνες

Στοιχειώδη κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Το χαρτί πρέπει να είναι φτιαγμένο από 100% ανακτημένες ίνες χαρτιού. Οι ανακτημένες ίνες χαρτιού περιλαμβάνουν ανακυκλωμένες ίνες μετά από την κατανάλωση και ανακυκλωμένες ίνες πριν από την κατανάλωση από χαρτοβιομηχανίες, επίσης γνωστές ως αποκόμματα χαρτοποίησης. Οι ανακυκλωμένες ίνες μετά από την κατανάλωση είναι δυνατόν να προέρχονται από καταναλωτές, γραφεία, τυπογραφεία, βιβλιοδετεία, ή παρεμφερή.	Όλα τα προϊόντα που φέρουν οποιοδήποτε οικολογικό σήμα τύπου I, όπως το οικολογικό σήμα της ΕΕ, μπορούν να χρησιμεύσουν ως αποδεικτικό μέσο εφόσον προσδιορίζεται ότι το χαρτί είναι φτιαγμένο από 100% ανακτημένες ίνες χαρτιού. Γίνεται επίσης δεκτό κάθε άλλο κατάλληλο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή πρακτικό δοκιμών από αναγνωρισμένο οργανισμό.
Το χαρτί πρέπει να είναι τουλάχιστον χωρίς χλώριο στο αρχικό στάδιο (ECF). Χαρτί χωρίς χλώριο (TCF) γίνεται, επίσης, δεκτό.	Όλα τα προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα της ΕΕ θεωρείται ότι συμμορφώνονται. Άλλα εθνικά οικολογικά σήματα τύπου I που ικανοποιούν το ανωτέρω κριτήριο μπορούν, επίσης, να γίνουν δεκτά. Γίνεται επίσης δεκτό κάθε άλλο κατάλληλο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή πρακτικό δοκιμών από αναγνωρισμένο οργανισμό.
Για την εγγύηση της καταλληλότητας του προσφερόμενου χαρτιού για μηχανές γραφείου απαιτείται η παροχή δείγματος του προϊόντος στην αναθέτουσα αρχή για τη διεξαγωγή δοκιμών ποιότητας.	Παροχή δείγματος

1β) Χαρτί από παρθένες ίνες αειφόρου συγκομιδής
Στοιχειώδη κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
<p>Οι παρθένες ίνες ξύλου για την παραγωγή χαρτοπολτού πρέπει να προέρχονται από νόμιμες πηγές.</p>	<p>Πιστοποιητικά διαδικασιών σύνδεσης της πρώτης ύλης με το τελικό προϊόν (chain of custody) για τις πιστοποιημένες ως FSC4, PEFC5 ίνες ξύλου ή κάθε άλλο ισοδύναμο αποδεικτικό μέσο γίνονται δεκτά ως απόδειξη της συμμόρφωσης.</p> <p>Η νόμιμη προέλευση του ξύλου μπορεί επίσης να αποδειχθεί με εφαρμοζόμενο σύστημα εντοπισμού. Αυτά τα εθελοντικά συστήματα είναι δυνατόν να έχουν πιστοποίηση από τρίτο φορέα, συχνά στο πλαίσιο του ISO 9000 και/ή του ISO 14000 ή του συστήματος διαχείρισης EMAS.</p> <p>Εάν το ξύλο προέρχεται από χώρα η οποία έχει υπογράψει εθελοντική συμφωνία εταιρικής σχέσης (VPA) με την ΕΕ, η άδεια FLEGT μπορεί να χρησιμεύσει ως απόδειξη της νομιμότητας.</p> <p>Προκειμένου για μη πιστοποιημένες παρθένες ίνες, οι προσφέροντες οφείλουν να αναφέρουν τους τύπους (τα είδη), τις ποσότητες και τις προελεύσεις των ινών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή χαρτοπολτού και χαρτιού, και να υποβάλουν δήλωση της νομιμότητάς τους. Συνεπώς, απαιτείται η δυνατότητα εντοπισμού των ινών σε ολόκληρη την αλυσίδα παραγωγής από το δάσος μέχρι το προϊόν.</p>
<p>Το χαρτί πρέπει να είναι τουλάχιστον χωρίς χλώριο στο αρχικό στάδιο (ECF).</p>	<p>Τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή.</p>

2. Μονάδες Η/Υ και οθόνες

Τα κριτήρια για υπολογιστές και οθόνες περιλαμβάνουν υπολογιστές και συσκευές απεικόνισης:

Σταθεροί υπολογιστές

- Επιτραπέζιοι υπολογιστές (συμπεριλαμβάνονται ενοποιημένοι επιτραπέζιοι υπολογιστές και ελαφρά τερματικά)
- Εξυπηρετητές μικρής κλίμακας
- Σταθμοί εργασίας

Συσκευές απεικόνισης

- Οθόνες υπολογιστών

Φορητοί επιτραπέζιοι μικροϋπολογιστές

- Φορητοί υπολογιστές (συμπεριλαμβάνονται οι υπολογιστές τύπου μίνι notebook)
- Φορητοί υπολογιστές με αποσπώμενη οθόνη
- Υπολογιστές-ταμπλέτες
- Φορητοί υπολογιστές «όλα σε ένα»
- Κινητά ελαφρά τερματικά

Το σύνολο των στοιχειωδών και των αναλυτικών κριτηρίων για αυτή την ομάδα προϊόντων βρίσκονται στον σύνδεσμο https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm.

Στοιχειώδη κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Διαχείριση ποιότητας και περιβαλλοντική διαχείριση	Πιστοποιητικά διαχείρισης ποιότητας ISO 9001 και συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά EMAS ή ISO14001 της κατασκευάστριας εταιρίας
Δήλωση για τον κατάλογο ουσιών του Κανονισμού REACH.	Πιστοποίηση σύμφωνα με την Οδηγία RoHS. Δήλωση με την οποία γνωστοποιούνται συγκεκριμένες ουσίες οι οποίες είναι παρούσες.
Ασφαλής συλλογή, εξυγίανση, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση εξοπλισμού	Ο προμηθευτής οφείλει να συμμετέχει σε εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού [ΑΗΗΕ, Waste Electrical and Electronic Equipment (WEEE)], (ν.2939/2001 (Α' 179), Οδηγία 2002/96/Ε.Κ. (L 37)). Στην περίπτωση που ο προμηθευτής δεν είναι εγγεγραμμένος στο ανωτέρω σύστημα ως παραγωγός, αλλά είναι διανομέας (διακινητής) ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΗΗΕ), σύμφωνα με τους ορισμούς στο προαναφερόμενο νομικό πλαίσιο, τότε στην τεχνική του προσφορά δηλώνει ποιος είναι ο παραγωγός των ΗΗΕ και υποβάλλει τη σχετική βεβαίωση του παραγωγού.
Εγγύηση και συμφωνίες παροχής υπηρεσιών	Γραπτή δήλωση ότι τα υπό προμήθεια προϊόντα συνοδεύονται από εγγύηση σε συμμόρφωση με τις προδιαγραφές της σύμβασης και τις απαιτήσεις παροχής υπηρεσιών.
Ειδικότερα για τις μονάδες Η/Υ: Αποδοτικότητα Τροφοδοτικού	80 plus Bronze
Ειδικότερα για τις οθόνες: Τεχνολογίας LED ή νεότερης	Τεχνικό φυλλάδιο
Ειδικότερα για τις οθόνες: Συνολική ενεργειακή κατανάλωση σε kWh	Τεχνικό φυλλάδιο ή βεβαίωση κατασκευαστή
Ειδικότερα για τις οθόνες: Μειωμένη κατανάλωση ενέργειας	Πιστοποίηση EnergyStar 7.0 ή νεότερη Φυλλάδιο ή βεβαίωση κατασκευαστή
Ειδικότερα για τις οθόνες: Πιστοποίηση TCO	Φυλλάδιο ή βεβαίωση κατασκευαστή

3. Εξοπλισμός απεικόνισης

Η ομάδα προϊόντων «εξοπλισμός απεικόνισης» περιλαμβάνει προϊόντα τα οποία διατίθενται στην αγορά για επαγγελματική ή οικιακή χρήση, ή και τα δύο, και των οποίων η λειτουργία είναι μία ή και οι δύο από τις ακόλουθες:

α) παράγουν εκτυπωμένες εικόνες με μορφή έντυπων εγγράφων ή φωτογραφιών μέσω μιας διαδικασίας σήμανσης είτε από ψηφιακές εικόνες, που παρέχονται από μια διεπαφή δικτύου/κάρτας, είτε από έντυπο μέσω διαδικασίας σάρωσης/αντιγραφής,

β) παράγουν ψηφιακές εικόνες από έντυπο μέσω διαδικασίας σάρωσης/αντιγραφής.

Αυτή η δέσμη κριτηρίων εφαρμόζεται επίσης σε προϊόντα που διατίθενται στην αγορά ως εκτυπωτές, φωτοαντιγραφικά μηχανήματα και πολυμηχανήματα.

Τα κριτήρια δεν καλύπτουν τους ακόλουθους τύπους προϊόντων:

- συσκευές φαξ, ψηφιακούς πολυγράφους, συσκευές γραμματοσήμανσης και σαρωτές

- μεγάλα προϊόντα τα οποία δεν χρησιμοποιούνται συνήθως σε γραφεία, εφόσον πληρούν μία από τις ακόλουθες τεχνικές προδιαγραφές:

- ασπρόμαυρα προϊόντα τυποποιημένου σχήματος, με μέγιστη ταχύτητα πάνω από 66 εικόνες A4 ανά λεπτό

- έγχρωμα προϊόντα τυποποιημένου σχήματος, με μέγιστη ταχύτητα πάνω από 51 εικόνες A4 ανά λεπτό

- προϊόντα σχεδιασμένα για μέσα A2 και μεγαλύτερα ή

- προϊόντα που διατίθενται στην αγορά ως σχεδιογράφοι.

(η ταχύτητα πρέπει να στρογγυλοποιείται στον πλησιέστερο ακέραιο αριθμό).

Το σύνολο των στοιχειωδών και των αναλυτικών κριτηρίων για αυτή την ομάδα προϊόντων βρίσκονται στον σύνδεσμο https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm.

Στοιχειώδη κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Διαχείριση ποιότητας και περιβαλλοντική διαχείριση	Πιστοποιητικά διαχείρισης ποιότητας ISO 9001 και συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά EMAS ή ISO14001 της κατασκευάστριας εταιρίας
Δήλωση για τον κατάλογο ουσιών του Κανονισμού REACH	Πιστοποίηση σύμφωνα με την Οδηγία RoHS. Δήλωση με την οποία γνωστοποιεί συγκεκριμένες ουσίες οι οποίες είναι παρούσες.
Ασφαλής συλλογή, εξυγίανση, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση εξοπλισμού	Ο προμηθευτής οφείλει να συμμετέχει σε εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού [ΑΗΗΕ, WasteElectricalandElectronicEquipment (WEEE)], ((ν.2939/2001 (Α' 179), Οδηγία 2002/96/Ε.Κ. (L 37)). Στην περίπτωση που ο προμηθευτής δεν είναι εγγεγραμμένος στο ανωτέρω σύστημα ως παραγωγός, αλλά είναι διανομέας (διακινητής) ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΗΗΕ), σύμφωνα με τους ορισμούς στο προαναφερόμενο νομικό πλαίσιο, τότε στην τεχνική του προσφορά δηλώνει ποιος είναι ο παραγωγός των ΗΗΕ και υποβάλλει τη σχετική βεβαίωση του παραγωγού.
Εγγύηση και συμφωνίες παροχής υπηρεσιών	Γραπτή δήλωση ότι τα υπό προμήθεια προϊόντα συνοδεύονται από εγγύηση σε συμμόρφωση με τις προδιαγραφές της σύμβασης και τις απαιτήσεις παροχής υπηρεσιών.
Μειωμένη κατανάλωση ενέργειας	Πιστοποίηση EnergyStar, TUVEnergyEfficiency ή ισοδύναμη στην αντίστοιχη έκδοση για πολυμηχανήματα, εκτυπωτές, σαρωτές. Τεχνικό φυλλάδιο ή βεβαίωση κατασκευαστή.
Εκτύπωση και σάρωση διπλής όψης (για πολυμηχανήματα και εκτυπωτές). Ο εξοπλισμός απεικόνισης πρέπει να διαθέτει μονάδα αυτόματης εκτύπωσης /αντιγραφής διπλής όψης	Τεχνικό φυλλάδιο ή βεβαίωση κατασκευαστή.

4. Λαμπτήρες LED εσωτερικού φωτισμού

Στοιχειώδη κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
<p>Οι λαμπτήρες LED (αντικατάστασης για υπάρχουσες εγκαταστάσεις και για νέες και ανακαινισμένες εγκαταστάσεις) θα έχουν φωτεινή απόδοση ισοδύναμη ή μεγαλύτερη από την ελάχιστη απόδοση της ενεργειακής τάξης A.</p>	<p>Ετικέτα λαμπτήρα της οριζόμενης ενεργειακής τάξης ή καλύτερης. Τα προϊόντα που φέρουν οικολογικό σήμα τύπου I θεωρείται ότι συμμορφώνονται, με την προϋπόθεση ότι το εν λόγω οικολογικό σήμα πληροί τις απαιτήσεις που απαριθμούνται ανωτέρω. Θα γίνουν αποδεκτά άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα όπως η δήλωση απόδοσης λαμπτήρα του κατασκευαστή (lumens ανά Watt) και ο υπολογισμός από τον οποίο θα προκύπτει ότι ισοδυναμεί ή υπερβαίνει την ελάχιστη τιμή για την οριζόμενη ενεργειακή τάξη.</p>
<p>Οι λαμπτήρες LED (αντικατάστασης για υπάρχουσες εγκαταστάσεις και για νέες και ανακαινισμένες εγκαταστάσεις) δεν πρέπει να έχουν διάρκεια ζωής μικρότερη από 20000h.</p>	<p>Τα προϊόντα που φέρουν οικολογικό σήμα τύπου I θεωρείται ότι συμμορφώνονται, με την προϋπόθεση ότι το εν λόγω οικολογικό σήμα πληροί τις απαιτήσεις που απαριθμούνται ανωτέρω. Θα γίνονται δεκτά και άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα όπως το αποτέλεσμα της δοκιμής διάρκειας ζωής λαμπτήρων σύμφωνα με τη διαδικασία δοκιμών του προτύπου EN 50285.</p>
<p>Απαιτήσεις που αφορούν τη συσκευασία: Απαγορεύεται η χρήση πολυστρωματικών (επικολλητών) υλικών και σύνθετων πλαστικών υλών. Όταν χρησιμοποιούνται χαρτοκιβώτια και κυψελωτά χαρτοκιβώτια, πρέπει να είναι κατασκευασμένα κατά 50% από ανακυκλωμένα υλικά. Όταν χρησιμοποιούνται πλαστικές ύλες, αυτές είναι κατασκευασμένες κατά 50% από ανακυκλωμένα υλικά.</p>	<p>Τα προϊόντα που φέρουν οικολογικό σήμα τύπου I θεωρείται ότι συμμορφώνονται, με την προϋπόθεση ότι το εν λόγω οικολογικό σήμα πληροί τις απαιτήσεις που απαριθμούνται ανωτέρω. Άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα θα πρέπει επίσης να γίνονται αποδεκτά, όπως για παράδειγμα γραπτά αποδεικτικά στοιχεία από τον ανάδοχο ότι πληρούνται οι απαιτήσεις.</p>
<p>Ο προσφέρων πρέπει να παράσχει οδηγίες όσον αφορά τον τρόπο αντικατάστασης των λαμπτήρων.</p>	<p>Ο προσφέρων πρέπει να παράσχει γραπτές οδηγίες στην αναθέτουσα αρχή.</p>
<p>Διαχείριση ποιότητας και περιβαλλοντική διαχείριση</p>	<p>Πιστοποιητικά διαχείρισης ποιότητας ISO 9001 και συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά EMAS ή ISO14001 της κατασκευάστριας εταιρίας</p>
<p>Δήλωση για τον κατάλογο ουσιών του Κανονισμού REACH</p>	<p>Πιστοποίηση σύμφωνα με την Οδηγία RoHS. Δήλωση με την οποία γνωστοποιεί συγκεκριμένες ουσίες οι οποίες είναι παρούσες.</p>
<p>Ασφαλής συλλογή, εξυγίανση, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση εξοπλισμού</p>	<p>Ο προμηθευτής οφείλει να συμμετέχει σε εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού [AHHE, Waste Electrical and Electronic Equipment (WEEE)], (ν.2939/2001 (Α' 179), Οδηγία 2002/96/Ε.Κ. (L 37)). Στην περίπτωση που ο προμηθευτής δεν είναι εγγεγραμμένος στο ανωτέρω σύστημα ως παραγωγός, αλλά είναι διανομέας (διακινητής) ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού</p>

	εξοπλισμού (ΗΗΕ), σύμφωνα με τους ορισμούς στο προαναφερόμενο νομικό πλαίσιο, τότε στην τεχνική του προσφορά δηλώνει ποιος είναι ο παραγωγός των ΗΗΕ και υποβάλλει τη σχετική βεβαίωση του παραγωγού.
Εγγύηση	Γραπτή δήλωση ότι τα υπό προμήθεια προϊόντα συνοδεύονται από εγγύηση σε συμμόρφωση με τις προδιαγραφές της σύμβασης.

5. Κλιματιστικά μηχανήματα

Η ομάδα προϊόντων «κλιματιστικά μηχανήματα» περιλαμβάνει προϊόντα τα οποία διατίθενται στην αγορά ως επιτοίχια κλιματιστικά μηχανήματα διαιρούμενου τύπου (split type).

Στοιχειώδη κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Διαχείριση Ποιότητας & Περιβαλλοντική διαχείριση	Πιστοποιητικά διαχείρισης ποιότητας ISO 9001 και συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά EMAS ή ISO14001 της κατασκευάστριας εταιρίας
Μειωμένη κατανάλωση ενέργειας	Πιστοποιήσεις ενεργειακής κατανάλωσης ENERGYSTAR, TUV Energy Efficiency. Λειτουργία εξοικονόμησης ενέργειας (πχ. ECO) Τύπος Inverter με Ενεργειακή Σήμανση: Ενεργειακή Κλάση A+ (μέση εποχή θέρμανσης) (στη θέρμανση) ή ανώτερη και A++ (στην ψύξη) ή ανώτερη
Περιορισμός των επιπέδων επικίνδυνων ουσιών που περιέχονται	Ψυκτικό υγρό: R410A, R32 ή άλλο ψυκτικό μέσο της κατηγορίας των υδρογονανθράκων, που δεν έχει απαγορευθεί η χρήση του.
Δήλωση για τον κατάλογο ουσιών του Κανονισμού REACH	Πιστοποίηση σύμφωνα με την Οδηγία RoHS. Δήλωση με την οποία γνωστοποιεί συγκεκριμένες ουσίες οι οποίες είναι παρούσες.
Ασφαλής συλλογή, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση εξοπλισμού	Ο προμηθευτής οφείλει να συμμετέχει σε εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού [ΑΗΗΕ, Waste Electrical and Electronic Equipment (WEEE)], (ν.2939/2001 (Α' 179), Οδηγία 2002/96/Ε.Κ. (L 37)). Στην περίπτωση που ο προμηθευτής δεν είναι εγγεγραμμένος στο ανωτέρω σύστημα ως παραγωγός, αλλά είναι διανομέας (διακινητής) ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΗΗΕ), σύμφωνα με τους ορισμούς στο προαναφερόμενο νομικό πλαίσιο, τότε στην τεχνική του προσφορά δηλώνει ποιος είναι ο παραγωγός των ΗΗΕ και υποβάλλει τη σχετική βεβαίωση του παραγωγού.

Εγγύηση και συμφωνίες παροχής υπηρεσιών	Γραπτή δήλωση ότι τα υπό προμήθεια προϊόντα συνοδεύονται από εγγύηση σε συμμόρφωση με τις προδιαγραφές της σύμβασης και τις απαιτήσεις παροχής υπηρεσιών.
---	---

6. Μεταφορικά μέσα

Η ομάδα προϊόντων «μεταφορικά μέσα» περιλαμβάνει τα οχήματα που περιγράφονται στην Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161, όπως αυτή θα ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο. Στοιχειώδη πράσινα κριτήρια για την κατηγορία αυτή θεωρούνται οι ελάχιστες απαιτήσεις που θέτει η Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161, όπως αυτή θα ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο. **Το σύνολο των πράσινων κριτηρίων που προτείνει η Ευρωπαϊκή Ένωση για την κατηγορία «Οδικές Μεταφορές» παρουσιάζονται στον σύνδεσμο:**
https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Εγγύηση και συμφωνίες παροχής υπηρεσιών	Γραπτή δήλωση ότι τα υπό προμήθεια προϊόντα συνοδεύονται από εγγύηση σε συμμόρφωση με τις προδιαγραφές της σύμβασης και τις απαιτήσεις παροχής υπηρεσιών.

7. Δημόσια έργα – οδοποιίες και σκυρόδεμα – τοιχοποιίες δημοσίων κτηρίων

Στοιχειώδη κριτήρια : Να πληρούνται τουλάχιστον τα Στοιχειώδη κριτήρια της Εργαλειοθήκης της Ε.Ε (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm)

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
<p>Η αναθέτουσα αρχή χορηγεί μόρια στους προσφέροντες που επιτυγχάνουν χρήση ανακυκλωμένου περιεχομένου, επαναχρησιμοποιημένου περιεχομένου και/ή υποπροϊόντων σε ποσοστό ίσο με ή άνω του 15%, κατά βάρος, στο άθροισμα των κύριων δομικών στοιχείων της οδού. Τα δομικά στοιχεία που θα αξιολογηθούν θα είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έδαφος θεμελίωσης, συμπεριλαμβανομένων των χωματοουργικών εργασιών και των επίγειων εργασιών, • Υπόβαση • Βάση, συνδετικές και επιφανειακές πλάκες ή πλάκες σκυροδέματος 	<p>Η ομάδα σχεδιασμού ή ο προσφέρων υπηρεσίες σχεδιασμού και κατασκευής ή ο προσφέρων υπηρεσίες σχεδιασμού, κατασκευής και λειτουργίας προτείνει το ανακυκλωμένο περιεχόμενο, το επαναχρησιμοποιημένο περιεχόμενο και/ή τα υποπροϊόντα, προσδιορίζοντας ποσοτικά την αναλογική συνεισφορά του ανακυκλωμένου περιεχομένου, και/ή του επαναχρησιμοποιήσιμου περιεχομένου στο συνολικό βάρος των προσδιορισμένων υλικών του οδοστρώματος, με βάση τις πληροφορίες που παρέχει(-ουν) ο/οι παραγωγός(-οί) του δομικού υλικού. Η ομάδα σχεδιασμού ή ο προσφέρων υπηρεσίες σχεδιασμού και κατασκευής ή ο προσφέρων υπηρεσίες σχεδιασμού, κατασκευής και λειτουργίας περιγράφει πώς θα υπολογιστεί και θα εξακριβωθεί το ανακυκλωμένο περιεχόμενο, συμπεριλαμβανομένων, τουλάχιστον, εγγράφων τεκμηρίωσης των παρτίδων όπως η έκθεση δοκιμών τύπου, εγγράφων τεκμηρίωσης του ελέγχου εργοστασιακής παραγωγής και εγγράφων τεκμηρίωσης της παράδοσης, και πώς θα διευθετηθεί το ζήτημα της εξακρίβωσης από τρίτους κατά το στάδιο κατασκευής.</p>

8. Αγορά προϊόντων κηπουρικής

Αντικείμενο αποτελεί η αγορά προϊόντων και υπηρεσιών κηπουρικής με μειωμένη χρησιμοποίηση πόρων και ελάχιστες περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Στοιχειώδη κριτήρια : Να πληρούνται τουλάχιστον τα Στοιχειώδη κριτήρια της Εργαλειοθήκης της Ε.Ε. (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm)

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
<p>Τα ακόλουθα υλικά δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται ως οργανικά συστατικά τελικού προϊόντος:</p> <ul style="list-style-type: none"> • τύρφη • υλικά που προέρχονται εν όλω ή εν μέρει από το οργανικό κλάσμα των μεικτών αστικών οικιακών αποβλήτων το οποίο έχει διαχωριστεί με μηχανική, φυσικοχημική, βιολογική και/ή μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία • υλικά που προέρχονται εν όλω ή εν μέρει από λάσπη η οποία προέρχεται από την επεξεργασία των αστικών λυμάτων και από λάσπη που προέρχεται από τη χαρτοβιομηχανία • υλικά που προέρχονται εν όλω ή εν μέρει από ζωικά υποπροϊόντα της κατηγορίας 1 σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 (L 300).	<p>Οι προσφέροντες πρέπει να υποβάλουν στοιχεία για την αναλυτική σύνθεση του προϊόντος, την προέλευση της οργανικής ύλης, καθώς και δήλωση συμμόρφωσης με τις ανωτέρω απαιτήσεις.</p> <p>Προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα της ΕΕ για μέσα ανάπτυξης, βελτιωτικά εδάφους και εδαφοκάλυμμα σύμφωνα με την απόφαση 2015/2099/ΕΚ1 της Επιτροπής ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου I που ικανοποιεί τα αναφερόμενα κριτήρια θα θεωρούνται συμμορφούμενα.</p> <p>Θα γίνεται επίσης αποδεκτό κάθε άλλο πρόσφορο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή έκθεση δοκιμής από ανεξάρτητο φορέα</p>

8. Βιοαποικοδομήσιμα λιπαντικά:

Για όλα τα έργα που περιλαμβάνουν τη χρήση λιπαντικών/γράσων με ολική, μερική ή από αστοχία απώλεια, προς περιβαλλοντικά ευαίσθητο αποδέκτη (έδαφος, υδροφόρο ορίζοντα, λίμνη, ποταμό, θάλασσα), και συγκεκριμένα για εφαρμογές που περιλαμβάνουν:

1. Λιμενικές εργασίες
2. Εκσκαφές
3. Λατομικές και μεταλλευτικές εργασίες
4. Έργα οδοποιίας
5. Λειτουργία και δημιουργία φραγμάτων (π.χ. υδραυλικά λιπαντικά και γράσα σε υδροηλεκτρικά)
6. Λειτουργία υδροηλεκτρικών τουρπινών
7. Εφαρμογή και διασύνδεση καλωδίων και αγωγών, μεταφοράς ενέργειας ή προϊόντων (π.χ. εμπότιση καλωδίων και αγωγών στη θάλασσα)
8. Δημιουργία σηράγγων
9. Συντήρηση και λειτουργία σιδηροδρομικού δικτύου
10. Συντήρηση και λειτουργία δικτύου μεταφοράς ενέργειας

Απαιτείται η χρήση λιπαντικών που καλύπτουν τις ελάχιστες προδιαγραφές περιβαλλοντικών κριτηρίων ανά κατηγορία λιπαντικού/γράσου, όπως ορίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Κατηγορία Λιπαντικού/Γράσο	Περιβαλλοντικό κριτήριο αποδοχής πιστοποιημένο από διακριβωμένο εργαστήριο
Υδραυλικά λιπαντικά (Hydraulic oils)	<ul style="list-style-type: none"> • Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το OECD 301 B>60%, • Eco-label
Βαλβολίνες (Gear Oils & Open Gear Oils)	<ul style="list-style-type: none"> • Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το OECD 301 B>60%
Αξονικά Λιπαντικά Πλοίων (Stern Tube Oils)	<ul style="list-style-type: none"> • Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το OECD 301 B>60%, • Eco-label
Υδραυλικά Λιπαντικά Υδρο-Τουρμπινών	<ul style="list-style-type: none"> • Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το OECD 301 B>60%, • Eco-label
Αλυσσοπρίονων (Chainsaw Oil)	<ul style="list-style-type: none"> • Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το OECD 301 B>60%
Λιπαντικών για συμπιεστές και πνευματικά εργαλεία (Compressor Oils)	<ul style="list-style-type: none"> • Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το OECD 301 B>60%
Λιπαντικά για μετασχηματιστές και δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας (Transformer Oils)	<ul style="list-style-type: none"> • Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το OECD 301 B>80%
Λιπαντικά για εξωλέμβιες δίχρονες μηχανές (2T-Outboard Engine Oil)	<ul style="list-style-type: none"> • Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το OECD 301 B>60%
Γράσο	<ul style="list-style-type: none"> • Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το OECD 301 B>60%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3
Σχέδια δράσης των κρατών μελών

Υπάρχουσες Στρατηγικές/Σχέδια Δράσης

Χώρα	Υπαρξη Στρατηγικής /Σχεδίου Δράσης	Αριθμός και Είδος Προϊόντων/ Υπηρεσιών	Βασικά Προϊόντα/Υπηρεσίες (Αγγλική Ορολογία)	Σύστημα Ελέγχου Υλοποίησης (Monitoring System)	Περισσότερες Πληροφορίες
Αυστρία (AT)	ν (Από το 2010)	-Επιλέχθηκαν 15 ομάδες προϊόντων και το Σχέδιο Δράσης επικαιροποιείται συνεχώς. <u>Βασίστηκαν εν μέρη στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Buildings, civil engineering, Textiles products and leasing, Transport, IT equipment, cleaning products and services, furniture, food and catering services, lighting (indoor and street lighting), household appliances, electricity, gardening products and services, office supplies, paper, event management	Σε εθελοντική βάση. Δεν έχει αποδώσει αποτελέσματα	http://www.nachhaltigebeschaffung.at/
Βέλγιο (BE)	ν (Από το 2009)	-Επιλέχθηκαν 70 ομάδες προϊόντων/ υπηρεσιών. Υπάρχουν Σχέδια Δράσης σε περιφερειακό επίπεδο και επικαιροποιούνται συνεχώς. <u>Βασίστηκαν εν μέρη στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	-	Δεν υπάρχει ξεκάθαρο σύστημα ελέγχου υλοποίησης στο σύνολο των περιπτώσεων	https://guidededesachatsdurables.be/fr
Βουλγαρία (BG)	ν (Από το 2014)	-Επιλέχθηκαν 5 ομάδες προϊόντων. Βρίσκεται σε εξέλιξη η υλοποίηση της στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης. <u>Βασίστηκαν εν μέρη στα</u>	Office IT equipment, air conditioning and ventilation, white goods, office lightening and public street lightening, motor vehicles	Δεν καταγράφεται ξεκάθαρο σύστημα ελέγχου της πορείας υλοποίησης	http://www.aop.bg/fckedit2/user/File/en/novini/Strategy_EN.pdf

		<u>υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>			
Κροατία (HR)	√ (Από το 2015)	-Επιλέχθηκαν 6 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών προτεραιότητας. Βρίσκεται σε εξέλιξη η επικαιροποίηση του Σχεδίου Δράσης <u>Βασίστηκαν αποκλειστικά στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Copying and graphic paper, electricity, telecommunication services and mobile telephony services together with devices, cleaning services, office IT equipment, motor vehicles	Δεν καταγράφεται ακόμα ξεκάθαρο σύστημα ελέγχου της πορείας υλοποίησης	https://www.rijeka.hr/en/city-government/public-procurement/green-public-procurement/
Κύπρος (CY)	√ (Από το 2007)	-Επιλέχθηκαν 11 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών. Επί του παρόντος προστίθενται νέες ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών και το Σχέδιο Δράσης επικαιροποιείται συνεχώς. <u>Βασίστηκαν εν μέρη στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Office equipment, paper, electricity, cleaning products and services, sanitary ware, construction (building and road), food products and services, furniture, textiles, transport, gardening product and services	Δεν καταγράφεται ακόμα ξεκάθαρο σύστημα ελέγχου της πορείας υλοποίησης	http://www.moa.gov.cy/moa/environment/environmentnew.nsf/All/9B99E4EB2CA7A90DC2257F64003CF378?OpenDocument
Τσεχία (CZ)	√ (Από το 2007)	-Επιλέχθηκαν 2 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών. <u>Δεν βασίστηκαν αποκλειστικά στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Furniture, IT office equipment	Δεν καταγράφεται ακόμα ξεκάθαρο σύστημα ελέγχου της πορείας υλοποίησης	https://www.mzp.cz/cz/setrna_verejna_sprava
Δανία (DK)	√	-Επιλέχθηκαν 3	Electricity using	Δεν καταγράφεται	https://naturstyrels

	(Από το 2013)* *Η Στρατηγική εμπεριέχεται ως μέρος του “Strategy for intelligent public procurement”	ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών. <u>Βασίστηκαν εν μέρη στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	products, Timber, Transport (small and large vehicles)	ακόμα ξεκάθαρο σύστημα ελέγχου της πορείας υλοποίησης	en.dk/media/nst/10636202/strategi_for_intelligent_offertlig_indk_b2.pdf
Εσθονία (EE)	-	-	-	-	-
Φιλανδία (FI)	ν (Από το 2013)	-Επιλέχθηκαν 14 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών με 6 από αυτές ως οι κύριες. <u>Βασίστηκαν αποκλειστικά στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Food and catering, vehicles and transports, construction, energy services, energy related products, textiles (workwear)	Μέσω ερωτηματολογίων	https://www.motiva.fi/en/public_sector/sustainable_public_procurements
Γαλλία (FR)	ν (Από το 2007)	-Επιλέχθηκαν 36 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών, 6 οδηγοί για στοχευμένα προϊόντα/υπηρεσίες ενώ το Σχέδιο Δράσης επικαιροποιείται συνεχώς. <u>Βασίστηκαν εν μέρη στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών: Computers, printers, paper, food, textiles, furniture, office supplies, timber, cleaning services, waste management, gardening services, vehicles, eco-driving, transport, lightning, etc.	Ύπαρξη σαφούς συστήματος παρακολούθησης	https://www.legifrance.gouv.fr/affichageTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000020243534
Γερμανία (DE)	ν (Από το 2008)	-Επιλέχθηκαν 13 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών ενώ το Σχέδιο Δράσης επικαιροποιείται συνεχώς. <u>Βασίστηκαν εν μέρη στα υπάρχοντα</u>	Cleaning and hygiene, Construction, Consumer electronics, Furniture, Gardening and landscaping, Heat supply, Internal components for buildings, Office equipment, Office supplies,	Σε εξέλιξη η παρακολούθηση	https://www.umweltbundesamt.de/en/topics/economics-consumption/green-procurement/recommendations-for-your-tender

		<u>ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Power supply, Sustainable events, Vehicles, Whitegoods		
Ελλάδα(GR)	-	-	-	-	-
Ουγγαρία (HU)	-	-	-	-	-
Ιρλανδία (IE)	✓ (Από το 2008)	- Επιλέχθηκαν 8 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών ενώ το Σχέδιο Δράσης επικαιροποιείται συνεχώς. Τα κριτήρια είναι υπό διαμόρφωση. <u>Βασίστηκαν σχεδόν αποκλειστικά στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Road transport vehicles and services,Energy,Const ruction,Food and Catering services,Cleaning products and Services,Textiles and Uniforms, Office IT Equipment, Paper	-	https://www.dcae.gov.ie/en-ie/environment/to pics/sustainable-development/green-public-procurement/Pages/default.aspx
Ιταλία (IT)	✓ (Από το 2008)	-Επιλέχθηκαν 17 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών <u>Βασίστηκαν κυρίως στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Street lighting (lamps, system, design of street lighting systems), sanitization services for hospitals, office furniture, textiles, construction, renovation and maintenance of buildings, incontinence aids, urban furniture, paper, food andcatering, IT (printer and multifunctional device, personal, notebook and tablet computers), energy services for buildings, vehicles, cleaning service and cleaning products, ink jet and toner cartridges, urban waste management,	Ύπαρξη ανεπαρκούς συστήματος παρακολούθησης	http://www.minambiente.it/

			gardening products and services		
Λετονία (LV)	√ (Από το 2015)	-Επιλέχθηκαν 7 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών <u>Δεν βασίστηκαν αποκλειστικά στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Copying and graphic paper, Office IT equipment, Office furniture, Cleaning products and services, Food and catering services, Indoor lighting, Street lighting and Traffic signals	Ξεκάθαρο σύστημα παρακολούθησης	http://www.varam.gov.lv/eng/darbibas_veidi/green_public_procurement/
Λιθουανία (LT)	√ (Από το 2015)	-Επιλέχθηκαν 30 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών <u>Βασίστηκαν κυρίως στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Paper, office supplies, tissue paper, products from recycled plastics, publishing and printing related services, event management services, imaging equipment, inks and toners for printers and etc., mobile phones and mobile phone chargers, TV, domestic equipment, furniture, food and catering, cleaning supplies and services, textile goods, vehicles and transports, goods and services for gardening, building design, construction and building materials, thermal insulation materials, wall panels, hard floor covering, windows and exterior doors, indoor lighting and light bulbs, sanitary tapware, water-based heaters, combined heat and power generation equipment, road	Σύστημα παρακολούθησης μέσω υποβολής τεχνικών εκθέσεων	https://www.e-tar.lt/portal/lt/legal/Act/0947df20d3b311e583a295d9366c7ab3

			construction and traffic signs, street lighting, water-based heaters, medical electrical and electronic equipment		
Λουξεμβούργο (LU)	-	-Έχουν τεθεί εθνικά κριτήρια κατά δήλωση των αρμοδίων υπηρεσιών ωστόσο δεν υπάρχουν περαιτέρω αναφορές	-	-	https://www.oekotopen.lu/
Μάλτα (MT)	✓ (Από το 2011)	-Επιλέχθηκαν 14 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών <u>Βασίστηκαν αποκλειστικά στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Copying and graphic paper, gardening products and services, computers and monitors, imaging equipment, thermal insulation and wall panels, transport, street lighting and traffic signals, indoor lighting, electric and electronic equipment used in health care, sanitary tapware, toilets and urinals, office building design, construction and management, road design, construction and maintenance	Ανεπαρκές σύστημα παρακολούθησης	https://msdec.gov.mt/en/decc/Pages/environment/gpp/gpp.aspx
Ολλανδία (NL)	✓ (Από το 2015)* *Το στοιχείο των Πράσινων Προμηθειών έχει τεθεί από το 2015	-Επιλέχθηκαν 45 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών <u>Δεν Βασίστηκαν αποκλειστικά στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Cleaning services and cleaning of public spaces, buildings, electricity and gas, IT equipment, food and catering services, furniture, toners, imaging equipment, printing services, office supplies, paper, public lighting, workwear, 6 sets on transport and transport services, ICT services and audio-	Το σύστημα παρακολούθησης έχει ατονήσει από το 2010	http://www.ecoprocura.eu/

			visual equipment, kitchen appliances, office rental and purchase, office management and maintenance, traffic control installations, water and sludge treatment plants, infrastructure works (construction, ground works, site preparation and remediation, maintenance, demolition) vessels, sewages, cables, automatics, flowers, external meetings and accommodation facilities		
Πολωνία (PL)	√ (Από το 2007)	-Πρωθείται σε εθελοντική βάση η χρήση των Ευρωπαϊκών κριτηρίων <u>Βασίστηκαν αποκλειστικά στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	-	Ξεκάθαρο σύστημα παρακολούθησης μέσω αναφορών των αρμόδιων φορέων	https://www.uzp.gov.pl/baza-wiedzy/zrownowaz-one-zamowienia-publiczne/zielone-zamowienia
Πορτογαλία (PT)	√ (Από το 2011)	-Επιλέχθηκαν 21 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών <u>Βασίστηκαν κυρίως στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Cleaning products and services, Copying and graphic paper, Combined heat and power (CHP), Office Buildings, Electrical and electronic equipment in the health care sector, Electricity, Food and catering services, Furniture, Gardening products and services, Imaging equipment, Indoor lighting, Office IT equipment, Road Design, Construction	Αυτοματοποιημένο σύστημα μέσω της πλατφόρμας προμηθειών	http://www.apambiente.pt/index.php?ref=x178

			and Maintenance, Sanitary tapware, Street lighting and traffic signals, Textiles, Toilets and urinals, Transport, Wall panels, Waste water infrastructure and Water-based heaters		
Ρουμανία (RO)	-	-	-	-	-
Σλοβακία (SK)	✓ (Από το 2011)	-Επιλέχθηκαν αρχικά 12 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών <u>Βασίστηκαν αποκλειστικά στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια ενώ η χρήση τους είναι σε εθελοντική βάση</u>	Copying and graphic paper, Computer and monitors, Imaging equipment, Cleaning products and services, Food and catering services, Transport, Furniture, Textiles, Electricity, Office Building Design, Construction and Management, Road Design, Construction and Maintenance, Streetlighting	Ετήσια στοιχεία μέσω ερωτηματολογίων	http://www.sazp.sk/
Σλοβενία (SI)	✓ (Από το 2009)* *Δεν είναι σε ισχύ πλέον	-Επιλέχθηκαν αρχικά 20 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών <u>Βασίστηκαν κυρίως στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Electricity, Food and catering services, Textile articles, Office paper and hygienic paper products, Electronic office equipment, TVs, Refrigerators, freezers and combinations thereof, washing machines, dishwashers, drying machines, vacuum cleaners and air conditioners, Furniture, Water heaters, space heaters and combinations thereof, and hot water storage containers, Sanitary tapware, Equipment	Λεπτομερές σύστημα παρακολούθησης μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας	http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED7202

			for flushing toilets and urinal equipment, Wall panels, Construction of buildings, Road construction, Road vehicles, Tires, Electric lamps and lighting and indoor lighting, Road lighting and traffic signalization, Cleaning, cleaning and laundry services, Gardening services, agricultural and other products and gardening equipment and machinery		
Ισπανία (ES)	✓ (Από το 2008)	-Επιλέχθηκαν αρχικά 8 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών <u>Βασίστηκαν αποκλειστικά στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά κριτήρια</u>	Construction and maintenance, energy, transport, office equipment, paper and publications, furniture, cleaning products and services, events	Δεν έχει πραγματοποιηθεί παρακολούθηση από το 2010	https://www.mapama.gob.es/
Σουηδία (SE)	✓ (Από το 2007)	-Επιλέχθηκαν αρχικά 8 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών -Ευρωπαϊκά κριτήρια επιλέχθηκαν για 1 εκ των ομάδων	IT and Telecom, Building and property, Cleaning and chemicals, Vehicles and transport, Office and textiles, Food Nursing and care, Toxic-free pre-school.	Δεν υπάρχει συγκεκριμένο σύστημα παρακολούθησης	https://www.government.se/information-material/2017/11/national-public-procurement-strategy/
Ηνωμένο Βασίλειο (UK)	✓ (Από το 2007)	-Επιλέχθηκαν αρχικά 12 ομάδες προϊόντων/υπηρεσιών <u>Βασίστηκαν αποκλειστικά στα υπάρχοντα ευρωπαϊκά</u>	Construction, building products, cleaning products, electrical goods, food and catering, furniture, horticulture, office ICT, paper, textiles, transport, and water using products	Μέσω ερωτηματολογίων που οι ενδιαφερόμενοι φορείς συμπληρώνουν ανά τακτά χρονικά διαστήματα	https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-environment-food-rural-affairs/about/procurement

Πηγές πληροφόρησης:

*National GPP Action Plans (policies and guidelines).2017. Διαθέσιμο διαδικτυακά:
http://ec.europa.eu/environment/gpp/action_plan_en.htm*

*UPDATE ON GPP ACTIVITIES BY MEMBERS OF THE GPP ADVISORY GROUP.2018. Διαθέσιμο
διαδικτυακά: http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/copenhagen_12-13_june_2018/180611_Update_GPP_Member_States.pdf*

*UPDATE ON GPP ACTIVITIES BY MEMBERS OF THE GPP ADVISORY GROUP.2018. Διαθέσιμο
διαδικτυακά:*

http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/190110_Update%20GPP%20Member%20States.pdf

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

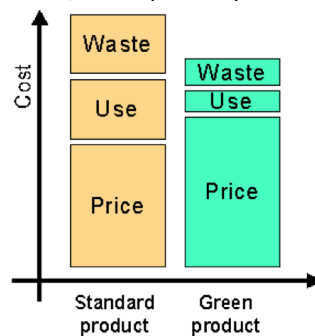
Ανάλυση κόστους - οφέλους

Προκειμένου να καταστούν οικονομικά συμφέρουσες οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις πρέπει να συνδεθούν με τις αρχές της κυκλικής οικονομίας³⁸³⁹⁴⁰.

Όπως προαναφέρθηκε, η αξία μιας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης πρέπει να αποτιμάται με όρους του κόστους κύκλου ζωής της σύμβασης και όχι μόνο με βάση την τιμή αγοράς των προϊόντων, υπηρεσιών και έργων. Επομένως, θα πρέπει να ενσωματωθεί στην αξία μιας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης με βάση την κείμενη ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, καθώς και μέσω κατάλληλων εργαλείων κοστολόγησης η έννοια του κύκλου ζωής των προϊόντων/υπηρεσιών/έργων, όπως περιγράφεται σε σχετικά εγχειρίδια και μελέτες⁴¹ με μέτρα όπως:

- Επιλογή μέσω στόχων υλικών που θα είναι ασφαλή για την ανθρώπινη υγεία και κατάλληλα για ανακύκλωση ή ανάκτηση.
- Υποστήριξη δράσεων ανακύκλωσης/ανάκτησης/επαναχρησιμοποίησης.

Πιο συγκεκριμένα, είναι συχνό φαινόμενο μια «πράσινη» υπηρεσία ή ένα «πράσινο» προϊόν να κοστίζει ελάχιστα περισσότερο από το αντίστοιχο συμβατικό, δεδομένου ότι η τιμή εμπεριέχει συχνά κάποιο κόστος για νέες τεχνολογίες και σχεδίαση, ειδικότερα για προϊόντα όπου μέχρι στιγμής δεν έχει επιτευχθεί οικονομία κλίμακας. Επίσης, το πραγματικό κόστος ενός προϊόντος σε όλη τη διάρκεια της ζωής του για τον αγοραστή είναι σημαντικά υψηλότερο, από την τιμή αγοράς. Για να αποφασιστεί ποια εναλλακτική είναι οικονομικότερη, πρέπει να ληφθεί υπόψη το κόστος του κύκλου ζωής του προϊόντος. Αυτό προβλέπεται ήδη στην περίπτωση των οχημάτων οδικών μεταφορών μέσω της οδηγίας 2009/33/ΕΚ (L 120) και του ν. 3982/2011 (Α' 143).

Εικόνα 1- Source: Life-cycle costing (LCC) Fact sheet (European Commission - DG Environment, 2008)

Όταν λαμβάνεται υπόψη το «κρυφό» κόστος κύκλου ζωής, τα οικονομικά πλεονεκτήματα αγοράς πράσινων προϊόντων είναι εμφανή, όπως καταδεικνύει το Σχήμα 1. Παρά το υψηλότερο κόστος αγοράς, για πολλά πράσινα προϊόντα το μειωμένο κόστος λειτουργίας και διάθεσης (χρήση και απόρριψη) προσφέρει απόσβεση στην επένδυση (βλ. Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις –Εγχειρίδιο Οδηγιών –παραδοτέο προηγούμενης Επιτροπής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις από την ΕΠΤΑ ΑΕ.)

Στο Σχήμα 2 παρουσιάζονται οι τάσεις στην Ε.Ε. χρήσης του κόστους κύκλου ζωής (μπλε και κόκκινη στήλη).

³⁸ http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/CP_European_Commission_Brochure_webversion_small.pdf

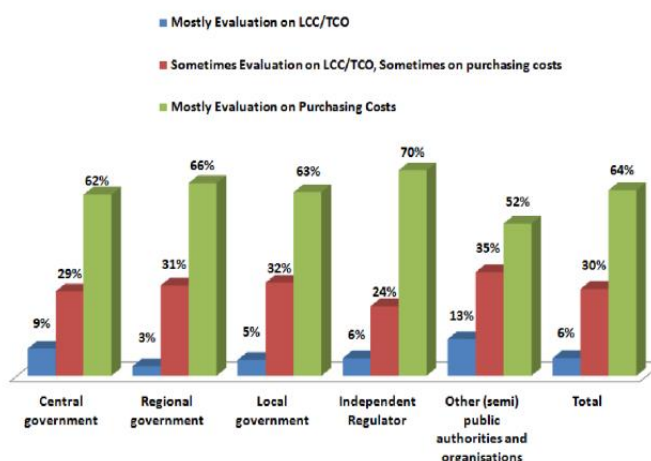
³⁹ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:8a8ef5e8-99a0-11e5-b3b7-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_1&format=PDF

⁴⁰ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:8a8ef5e8-99a0-11e5-b3b7-01aa75ed71a1.0002.02/DOC_2&format=PDF

⁴¹ <http://ec.europa.eu/environment/gpp/lcc.htm> και

http://www.sppregions.eu/fileadmin/user_upload/Life_Cycle_Costing_SoA_Report.pdf

Εικόνα 2-Source: *The uptake of green public procurement in the EU27 (Centre for European Policy Studies and College of Europe, 2012).*

Υπενθυμίζεται ότι στην ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2008) 400 αναφέρεται ότι «το κόστος κύκλου ζωής πρέπει να καλύπτει την τιμή αγοράς και τις συναφείς δαπάνες (παράδοση, εγκατάσταση, θέση σε λειτουργία...), τις δαπάνες λειτουργίας (συμπεριλαμβανομένων των ενεργειακών δαπανών, των δαπανών για ανταλλακτικά, συντήρηση) και τις δαπάνες του τέλους του κύκλου ζωής – θέση εκτός λειτουργίας, αφαίρεση και διάθεση ως απόβλητο».

Στην ανακοίνωση της Επιτροπής για την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων- Οικοδομώντας στην συνεκτίμηση του περιβαλλοντικού κύκλου ζωής COM/2003/0302 τελικό⁴² καθώς και στην Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την Ανάλυση Κύκλου Ζωής^{43,44}, προτείνονται μέσα για τη δημιουργία του κατάλληλου οικονομικού και νομικού πλαισίου.

Επισημαίνεται ότι στην πλειονότητα των κριτηρίων της Ε.Ε. για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, όπως παρατέθηκαν στην ενότητα 3.2., περιλαμβάνονται σχετικά κεφάλαια για την ανάλυση κύκλου ζωής και κόστους-οφέλους με εργαλεία κοστολόγησης κύκλου ζωής.

Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι υπάρχει πληθώρα σχετικών μελετών και δημοσιεύσεων όπως μελέτες για καλές πρακτικές στα ύδατα⁴⁵, στην περιβαλλοντική διαχείριση⁴⁶, ερευνητική μελέτη για τη σχέση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων με το κόστος κύκλου ζωής σε ευρωπαϊκό επίπεδο⁴⁷ κ.α., οι οποίες συνεισφέρουν τόσο στην εξαγωγή συμπερασμάτων όσο και στην προώθηση της υιοθέτησης καλών πρακτικών και εργαλείων σε εθνικό επίπεδο.

⁴² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52003DC0302>

⁴³ <http://ec.europa.eu/environment/ipp/lca.htm>

⁴⁴ <http://eplca.jrc.ec.europa.eu/>

⁴⁵ <http://www.ewa-online.eu/ewa-lcc-symposium-1792.html>

⁴⁶ http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/downloads/5_1_lca.pdf

⁴⁷

https://www.researchgate.net/publication/325340398_Does_Green_Public_Procurement_lead_to_Life_Cycle_Costing_LCC_adoption